

OMNES UNUM

(TODOS UNO)

1 9 6 5
Š T E V. 6

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV
V ZAMEJSTVU

K A Z A L O

Stanko Skvarča: Sveto pismo in božje ljudstvo	161
Jože Rant: Razmišljanje o krizi	163
Pastirsko pismo jugoslovanskih škofov	173
Odšli so pred nami	192
Vsebina XII. letnika Omnes unum	192
Slovenske revije	179
Duhovniške novice	183
Iz uredništva	III

Glede vseh upravnih zadev in poravnave naročnine se obračajte naravnost na upravo. Rev. Jure Rode, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina, ali pa na sledeče sobrate poverjenike:

Kanada: Rev. Anton Vukšinič, 146 Bell Street, Port Colborne, Ontario.

U. S. A.: Rev. Jožef Ferkulj, St. Vincent Home, 1340 N. — 10 Str. Quincy, Illinois, USA.

Čile: Rev. dr. Trdan, Capellán, Hacienda Acuelo, Est. Hospital, Chile.

Italija: Rev. Tone Iskra, Chiesa del S. Nome di Maria, Foro Traiano 89, Roma.

Trst: Msgr. Jože Jamnik, Boršt 91, Trieste.

Gorica: Mons. dr. Franc Močnik, Via Don Bosco 3, Gorizia.

Avstrija: Rev. Vinko Zaletel, Viktringer Ring 26, Klagenfurt.

Naročnina: Za Argentino in Čile 400 argentinskih pesov. Za U. S. A. 3 dolarje. Za vse ostale dežele vrednost zamenjave 3 dolarjev. Kdor želi, more poravnati naročnino z mašnimi štipendiji. To velja zlasti za Evropo. Opraviti je treba tri sv. maše. Naj nihče ne opravi maš prej, dokler mu ni sporočeno, da so namenjeni zanj že določeni. Maše, za katere nam ni sporočeno, da so sprejete oz. upravljene, smatramo za neopravljene in naročnino za neporavnano.

Uprava

OMNES UNUM

GLASILO SLOVENSКИH DUHOVNIKOV V ZAMEJSTVU

LETO XII.

1965

ŠT. 6

Sveto pismo in božje ljudstvo

Stanko Skvarča, Argentina

I. Kar je homo Dei v sv. pismu prejel zapisano od Gospoda, umsko osvojil in v srcu preudaril, naj daje svojemu ljudstvu. „Contemplata aliis tradere.“

1. Navajati ga mora k stanovitnemu prebiranju božjih knjig. Tudi njemu velja: „Božjo besedo imam zate.“ Minuli so časi, ko je bilo sv. pismo za navadne katoliške vernike kakor zapečateno pismo, pridržano takorekoč le duhovnikom. — Dopovedovati jim je treba, da mora ta knjiga zanimati vsakogar, kristjana katere koli starosti, poklica in stanu: saj vsebuje zgodbo vsega človeštva in stehernega izmed nas. V njej pripoveduje Bog sam, kako je bilo z nami, kaj je za nas storil in še dela vsevdilj. Razodeva, kdo je in kakšen je, kaj z nami name-rava. Bila bi torej neodpustljiva zanikrnost, ako bi se kdo izgovarjal, da ga sv. pismo ne zanima. — Te mora zanimati, ker gre tudi zate in tvojo bodočnost! Sv. pismo vsebuje veliko veselo oznanilo vsemu svetu, a tudi za posameznika ima v določenih okolišnih prav posebno besedo, resnico in luč, uteho in rešitev najglobljih problemov.

2. Filip je vprašal Etiopca: „Ali razumeš, kar bereš?“ Ta mu je odgovoril: „Kako neki bi mogel, ako me nihče ne pouči?“ (Apd 8, 31 sl). Dušni pastir mora ne zgolj priporočati zasebno biblično branje, marveč mora uvajati Jezusove učence tudi v razumevanju te knjige kot zgodbe našega rešenja. Jasna in okolnostim ustrezno podana razlaga svetih tekstov osvobi duha in srce boljše kot zasebno branje. Torej: biblično gibanje, biblični krožki, biblična vzgoja vernikov!

II. Cerkev je na koncilu oznanila povratek liturgične dobe, pospešuje liturgično gibanje v zdravem pomenu besede, priporoča liturgično vernost. Liturgija pa se inspirira v sv. pismu. V njej govori Bog z besedami iz Pisma. In Cerkev mu odgovarja takisto z besedami, ki so povzete iz sv. pisma ali jih je sv. pismo navdihnilo. V bogoslužju opazujemo stalno navzočnost biblije.

1. Liturgična izobrazba vernega ljudstva obstaja med drugim v tem, da venomer poudarjamo, da so biblična besedila, pisana sicer v davnosti, a pravkar pred njim prebrana, njim namenjena; da niso pripovedovanje nečesa, kar je Bog pred stoletji dejal ali storil, ampak da znova hč et nunc v njih duhovni prid govori in dela.

2. Zavoljo liturgičnega oblikovanja božjega ljudstva dušni pastir razlaga tekste, povzete v bogoslužje iz sv. pisma. Cerkev je namreč pri prevodih v domače jezike načrtno ohranila hebraizme v slogu in izrazu, da tako poudari kontinuiteto s staro zavezo in njenim izvoljenim ljudstvom. Verniki morajo razumeti pomen bibličnih izrazov kot npr. Gospod z vami, mir, hči sionska, amen, hozana. Enako simbolično in aplikacijo mnogih starozaveznih kretenj. — Ako ljudje ne bodo temeljito podkovani v umevanju svetih besed in znamenj, bodo sicer izgovarjali in poslušali obredne besede, a duh liturgije jih ne bo osvojil. Nihil volitum nisi praecognitum.

III. Biblično prizadevanje je nujno mašniku, ker mu liturgična konstitucija veleva, da med mašo vsaj v zapovedanih dneh spregovori homilijo.

1. Doslej so pridigarji često pridigali kakršno koli temo ali obravnavali več nedelj določeni cikel iz iste tvarine. Kako puste so bile včasih takšne pridige! Brez slehernega naslona na razodetje, morda brez vsake navedbe iz svetega pisma. Preveč osebne in človeške modrosti. Kaki citati iz tega ali onega bogoslovnega avtorja ali svetnega pisatelja, le iz direktnih božjih virov malo ali nič. Tako brž se pozabi vsebina take pridige. Nasprotno verniki dobre volje z vso odprtostjo poslušajo in v srcu ohranijo sočno homilijo, ako celebrant razloži božjo poslanico tako, da skuša poiskati najbolj primerni smisel in konkretno naobračbo na potrebe zbrane srenje.

Tako se še danes spominjam duhovne misli pokojnega semeniškega ravnatelja Ignacija Nadraha, podane nekoč bogoslovcem na 1. nedeljo po Epifaniji. Svoj nagovor prav kratek („Sis brevis et placebis!“) je navezal *sensu accomodatitio* na Lukov zapis: Haurite nunc et ferte architriclino.

Dandanes nam je moč z lahkoto nabrati si zaloge — nova et vetera — za verno vršitev homiletske dolžnosti. Na razpolago imamo eksegetska in asketska dela z bibličnega področja, kot jih svoj čas nismo imeli.

2. Še en razlog za biblično zgradnjo pridige je omembe vreden.

Nedeljska pridiga je bila pri Slovencih do najnovejših časov predmet resnega sprejemanja in poznejšega komentiranja. V naši dobi se je pa začel krhati avtoritetni princip vsepovsod po svetu. Znano in žalostno je, da niti resnih vernikov pridiga na splošno ne vleče več („Predigt mühe“; v Franciji je o tem izšla posebna knjiga). Tudi vestni poslušalci jo merijo po dolžini trajanja. Njeno vsebino sprejemajo sicer dobri katoliki že bolj s pridržki, s skepto in pogojno: kolikor je odraz lastne veljave in osebnega pričevanja. Toda Kristusovo bogočloveško besedo sprejemajo brez odpora. Docela drug in gotov efekt ima torej homilija, ker je podkrepljena z Gospodovo in sploh biblično resnico.

V „argentinski“ liturgiji lektor zaključi čitanje prve lekcije z besedami: Palabra de Dios! Evangeljsko perikopo pa konča mašnik (diakon) z vzklikom: Palabra del Señor! — Učinkovit finale! Božje ljudstvo poslušaj to čtivo z živo vero v božji izvor prebranih besedi.

Zato neprijetno zadene človeka, kadar cerkveni govornik uvaja svoje učenje z besedami: „Yo creo, yo pienso — jaz mislim, meni se zdi, dragi verniki“ etc. Besede duhovnikov, na svetem mestu govorjene, ne bi smele nikdar biti njegovo osebno modrovanje. „Ti pričuješ sam o sebi; tvoje pričevanje ni pravo!“

(Jan 8, 13). Tako bi ga utegnil kdo zavriniti. Ravna naj se po besedah večne Besede: „Jaz svetu govorim, kar sem od Njega slišal... in tako govorim. kakor me je učil Oče“ (Jan 8, 26 in 28). Pričevanje božjih besed bodo vsi sprejeli, ki so iz Boga.

IV. Tuđi zunaj liturgije mora biti biblija naš vseskoz vodilni instrument pastirovanja.

1. Predvsem v katehezi. Venomer se poudarja da mora biti kateheza biblična. Na biblični osnovi podana bo imela poln in trajen učinek. „Biblična“ naj bo ne le v obliki nekaterih citatov ali s pripovedovanjem zgodb v osvetlitev katekizemskih vprašanj. Celotna struktura in duh kateheze morata prihajati od razodete in zapisane božje besede.

2. Spovedovanje: V sv. pismu verziran duhoven ima ugodne pogoje za odličnega spovednika. Poznal sem jako obleganega spovednika. Penitenta je vprašal, je-li poročen ali samski. Zatem mu je v naglici zdeklamiral vsakikrat isti obrazec v pouk („Zuspruch“).

Pogosto smo res v zadregi, kaj bi povedali bogaboječim dušam pri njih pogostni spovedi. Najprimernejša admonitio salutaris je primeren citat iz sv. pisma, povzet iz liturgije ustreznega liturgičnega časa, spretno in konkretno apliciran na vsebino spovedenčeve samoobtožbe.

„J'aime la Bible!“ je zapisal Paul Claudel. Seveda je ljubil sveto biblijo. Saj mu je samo nekaj verzov iz te knjige (Magnificat), zapetih pri večernicah v liturgiji na sveti večer leta 1886, razrešilo religiozno in moralno krizo za zmeraj. Tako je: Troedini Bog ima pripravljene besede za vse: duhovnike in laike. Iste besede, a za vsakogar s svojskim naglasom in prizvokom. — Kolikokrat se čuje, da je ta ali oni duhovnik zašel v gluho lozo. Zakaj ne vzame v roke svetega pisma in išče rešitve in odgovora v njem, kot so to storili Claudel in Avguštin in toliko drugih? „Božjo besedo imam zate.“

Razmišljanje o krizi

Dr. Jože Rant, Argentina

Dolga vrsta bolečih primerov iz duhovniških vrst v Argentini narekuje te vrste. Vem, da so stvari, o katerih je bolje molčati. A v teh primerih ne gre za tim, „duhovniške škandale“. Da, prepričan sem, da bi molk niti ne bil na mestu. Odkrito moramo pogledati resnici v oči, se vprašati po vzrokih, pogledati vase, pa iskati trdne osnove za svoje duhovništvo.

Ni nobena skrivnost, da so v kratki dobi neki tukajšnji red zapustili mnogi njegovi člani, ki so bili reducirani v laiški stan. Obenem vemo za mnoge primere iz drugih redov, za „redne primere“ iz svetnega duhovništva in ne nazadnje za veliko število bratov in redovniških sestra, ki so prosili ter dobili zadevni spregled.

Samo en razlog, čemu je pametno javno spregovoriti — potem ko je za nekatere primere v čudnem slogu pisalo dnevno časopisje; potem ko šušljanje

dela zmerom večjo škodo: Pred kratkim sta mi dva duhovnika, ki se med seboj ne poznata, pa sta oba na uglednih mestih, eden za drugim izrazila svojo težavo, češ „če ti, ki so bili tako podkovani in na takih mestih...“

Splošni vzroki

Na kar ne smemo pozabiti, je, da smo v mnogočem res v prehodni dobi: ustvarja se nov svet, z novo civilizacijo, smo v dobi koncila...

Če pomislimo na zadnje: Doslej je menda še vsak cerkveni zbor imel svoje žalostne posledice v odpadih, razkolin. Najbrž tokrat ne smemo pričakovati odpada večjih skupin ali pa se bo izvršil v drugih oblikah, ker se je tudi družbeno življenje preusmerilo. Na splošno tudi mase koncil sam čisto nič ne zanima: ne ve, za kaj pravzaprav gre; obenem ji ni mar za kakšne „abstraktne“ zadeve, čeravno bi jo zelo pritegnilo razpravljanje o razporoki, svobodni ljubezni, omejitvi rojstev itd.

Težava je torej v eliti, predvsem intelektualni. (S tem je že nakazan glavni vzrok: poudarjanje razuma na račun celotnega človeka.) Res je pa, da so nagibi različni, ker je različno zanimanje za koncil in gledanje na njegovo delo pa nalogo. Spočetka je bilo dosti govorjenja o tem, da ne bo doktrinarnih odlokov: razne konstitucije (npr. o Cerkvi) so zavrnitev tega mnenja. Nekateri so hoteli bolj pastoralnega vidika, ki res prevladuje, a ne izključuje drugih, zlasti ne razprave o vsebini Razodetja glede na vse obravnavano. To pa pomeni diskusije, stališča — tudi skrajna včasih. Spočetka so zelo poudarjali edinstvo Cerkve ob papežu, a je šlo za sofizem: bili so res ob papežu zbrani skoro vsi škofje, znamenje edinstva Cerkve, kakor so bili tudi edini, da je koncil potreben in je potrebna edinstvo Cerkve; a vsak je upal, da bo končno Cerkve preurejena v skladu z njegovim pogledom — kar je človeško, čeprav smemo predpostaviti, da so ta pogled prej zistili z božjim —; še danes je škofovska edinstvo s papežem izven vsake diskusije in tudi nimamo nobenih poročil za masovno apostazijo; ni pa tiste edinstvo, ki so jo včasih napačno imenovali katoliško in je pomenila uniformiranost do zadnjega disciplinarnega odloka in njegovega sprejetja, kot da gre v tem zadnjem za razodeti nauk, ki da je za tisti čas in kraj najbolj popolno sredstvo zveličanja.

Ob tem nujno nastaneta dva tabora, ki pa sta prav tako umska pojma kakor dobro in zlo: vsakdo je v nečem konservativec, v čem progresist. Da, katoličan je sploh v bistvu konservativen („depositum custodi“), a vendar progresist (božja beseda je „živa“, deluje v vseh časih in krajih njim primerno). Lahko pa v kom prevlada eni ali drugi vidik, ki ga more zagovarjati s tako ihtavostjo, da gre mimo mnenja večine ter končno Cerkve. Mislim, da se prav to dogaja mnogim preintelektualnim iskalcem novih poti Cerkve do človeka, oz. na nasprotni strani zagovornikom Besed, „ki ne bodo prešle“.

Pij XII. je utemeljil potrebo javnega mnenja v Cerkvi — nekateri vsaj v dejanju še danes nočejo sprejeti tega nauka; Janez XXIII. je odprl javno tribuno, kjer bi se lahko kanaliziralo takšno mnenje. Sam je dejal, da je treba odpreti okno, zato da v Cerkvi pride do prezračitja; čas je bil zrel, namesto aape je vdrl prepri, ki bo odnesel marsikoga. Prihajamo v dobo toliko imeno-

vane pluralistične družbe, v kateri bo nedvomno prišlo do večjega sožitja med nasprotnimi strujami in osebami z različnimi nazori, prišlo pa bo tudi do popolne ločitve duhov, v kateri bodo ostali le pristni. Čeprav ne moremo trditi, da smo v eshatološki dobi, vendarle smemo navesti tu tisto Kristusovo mesto: če bi bilo mogoče, bi se pohujšali celo izvoljeni. V novem svetu ne bo mesta ne za polovičarje ne za netopirje. Današnja doba s svojo zahtevo po pristnosti in pluralizem v družbi že omogočata neustaljenim duhovom ter doslej psihično ali moralno inhibiranim, da se oproste okov različnih moralnih pritiskov ter si izbere, kar jim je po srcu — čeprav je zelo mogoče, da bodo mnogi kmalu spoznali, da v tem ni bilo drugega kakor skušnjava Gideovega instantaneizma, ki se kaže kot usovršenje osebne pristnosti, v resnici pa je razbitje vsake osebnosti, ki je vendar v bistvu trajna.

Posebni vzroki

Razmišljanje o vzrokih krize med nekaterimi duhovniškimi tipi nas vodi do nekaterih možnih vzrokov.

1. **Naturalizem** kruto prevladuje v vsem zasebnem, družinskem in družbenem življenju. Ni pravega smisla za nadnaravno, skratka ni prave nadnaravne vere niti iz nje rastočega nadnaravnega krščanskega upanja. Človek je zaverovan vase in v svoj svet, delo svojih rok oz. cilj svojega prizadevanja.

V tem je glavna krivda za pomanjkanje poklicev, najbrž še bolj pri dekletih kakor pri fantih: marsikako dekle danes pravi, da bi šla za redovnico, če bi mogla biti duhovnik, ker sodi duhovnikovo delo pod zgolj naravnim vidikom, ne kot srednikom do Misterija. (Vem, da seveda precej vpliva, včasih odločilno, novo pojmovanje žene in njenega poklica, po katerem je poudarek bolj kakor na materinstvu na tem, da je družica možu.) Katoliški duhovnik, ki ni priča Misterija, je pa absurd.

Ta naturalizem je v apostolatu viden v zamenjavanju nadnaravne ljubezni z naravno oz. v zabrisavanju prave meje med njima. Nikakor nam ni dovoljeno soditi; a ko človek prebira npr. Lebreta in nekatere druge pisatelje, ki so trenutno v modi, se ne more znebiti vtisa, da govore le o udejstvenju (nad)naravne ljubezni, da pa vsaj zamolče njen vir (Rim 5, 5); da preveč izključno govore le o ljubezni do bližnjega, in to v tvarnem...

Ta naturalizem je viden v pojmovanju nalog Cerkve, ki bi bile zgolj socialne ali moralne (celo moralizacija) ali vzgojne ali politične in podobno.

2. Predvsem je kritična **tehnifikacija sredstev apostolata**, o čemer je pred leti za OU pisal dr. Šuštar. Človek se jim popolnoma preda in proda, pusti pa ob strani osebno svetost in morda najbolj osnovno: da je vera iz oznanila. Kolikokrat se izgublja v debatah o metodah katehizacije, puščajo pa v nemar katehizacijo samo.

3. Celó med Romane je zašel prometejski duh pod staro zablodo **pelagijanizma**; temu so že od nekdaj nekateri redovi bolj podvrženi kakor drugi. Sicer teoretično govore o milosti, dejansko pa jo puščajo ob strani, vse je odvisno od človeka. Kadar pa človek odpove (in v duhovniškem življenju vedno znova vidimo, da je od nas kaj malo odvisno, ker se včasih človek zgará — pa ni

nobenega uspeha, drugič pa žanje, ne da bi se bil skoro zganil!), tedaj ne preostane drugega kakor depresija, nevrasteničnost, surmenage, arterioskleroza... ali pa zgolj človeški upi, nagibi, sredstva, ker je milost tabú, postavka, o kateri se govori le v prenesenem pomenu, tako nekako kakor literati govore o nadnaravnem (= izrednem, čudovitem, romantičnem).

4. Jasno, da uspešnost — danes se vse presoja pod tem vidikom! — zahteva **specializacije**. Ta je zmerom nevarna — čeprav seve sama na sebi dobra —, ker razbija osebnost ali vsaj onemogoča popolno harmonično izgrajenost osebe. Obenem je še bolj nevarna duhovniku. Ne mislim tu na specializacijo, kateri se morda posveti duhovnik v znanosti ali umetnosti. Zdi se mi, da je ta specializacija za duhovnika manj nevarna kakor specializacija v „tehniko apostolata x ali y“. Tembolj, če se začne specializirati že v dobi svojega najosnovnejšega duhovniškega oblikovanja (semenišče) in morda v njem že poskuša biti izvedenec v tem. (S tem seveda ne izključujem čisto preproste katehizacije, pomoč v rednem dušnem pastirstvu in podobno.) Ko nato tak izvedenec doseže določeno stopnjo usposobljenosti in preseže vse ali skoro vse druge na svojem področju, čemur se morda pridruži še slava zunanjih uspehov, tedaj je nevarnost za iztirjenje neposredna, če ne živi osebno globoko povezan s Kristusom in Cerkvijo. Kdo bi si takemu upal kaj dopovedati! Da, izkušnja kaže, da se mu ne upajo približati z nasvetom ali opominom niti predstojniki, in če slučajno zapade v kakšno bolezen, zdravnik težko premaga privlačnost osebnega čara in mita, da bi odločno zahteval od njega, kar bi v podobnem primeru zahteval od drugega pacienta. Če vse to ovira še mera napuha... Res je pa, da on marsikaj bolje ve kot drugi; a ne gre za „vedenje“, marveč „vrednotenje“!

5. Vsaka doba ima tudi svoja gibanja, organizacije, verske manifestacije itd. Enostransko usmerjeni duhovnik, ki se prefanatično navdušji za eno samo gibanje z izključitvijo ali omalovaževanjem drugih, ima morda sprva dokajšen uspeh, potem pa pride nujno do razočaranja. Niti ni čarodejnikov niti čarobnih sredstev!

Tako nekateri danes poznajo samo liturgijo. Res je vir krščanskega življenja, res je podoba in predjem nebeškega opravila, ni pa vse odvisno samo od liturgije. Sem se zapirajo nekatere ozke narave, ki jim ne leži delo v svetu, katerega nekako mrze, a v resnici se ga boje; sem teže tisti, ki preveč vztrajajo samo na Misteriju in Milosti, ne zanimajo se pa dovolj za razum in voljo do dela izven cerkvenega zidu. Ko tak človek spozna, da nobena reforma ne prinese kaj dosti več uspeha in ne napolni cerkve — razen morda sprva in iz radovednosti; ko spozna, da je okolje nekako immuno za Oznanilo, ker po prvem sprejetju, celo navdušenem, kmalu pride do nekakega zastoja, nasičenja, preko katerega nobena liturgija niti apostolat vsaj za dolgo ne moreta, potem pride do nihanja med enim ali drugim, ali pa do opustitve obojega, razen če se sprizajni s tem, da se gre „pastirja izročeni mu duš“, to je tistih, ki se same izročé, in v kolikor...

Drugim je vse samo sveto pismo. A je tako težko najti srednjo pot med različnimi racionalističnimi razlagami na eni, pa iracionalističnim, pietističnim sprejemanjem po drugi. Marsikdo se je že podal na to pot ter navadno zapadel v preveliko poudarjanje npr. mitologije (smrt za vero in duhovništvo!) ter „ži-

stega“, „prvotnega“ krščanstva, ali pa v danes tako razširjeno iracionalno analizo virov razodetja, ki ne daje nobenih temeljev za pravo krščansko eksistenco, je pravi sodobni fideizem, s čimer podleže ob stiku z znanostjo, tembolj ker vsakdo nujno mora zavračati tudi vsak konkordizem, ki je le prepoceni in prenavarna „rešitev“.

Veliko govorjenja pa uspehov so prinesla gibanja kakor je Družinsko ali Za boljši svet in podobna. A če pomislimo, da je Cerkev prepovedala skrajni sistem duhovnikov-delavcev, ker danes ni več združljiv — oz. ni še združljiv? — z duhovništvom, pa so se zagrizenci uprli ter se mnogi niso pokorili in še danes vztrajajo v odpadu, potem se ne bomo čudili, da se to danes ponavlja, ko nekaterim duhovnikom predstojniki prepovedujejo delo med navedenimi gibanji. Osebna predanost, zaletlost, prevelika gorečnost, napuh ali karkoli že — nagibi so močni, največkrat čustveno pobarvani, tako da ni več mogoče sprejeti trezne sodbe cerkvenih oblasti, ki navadno niti ni obsodba, ampak varnostni ukrep. In vendar bi vsakemu gorečniku moral zadostovati že sam namig, če ni res trdnega prepričanja, da je njegovo delo „od samega Svetega Duha“; v takem primeru pa človek najprej izčrpa vsa sredstva za revizijo ukrepa, nato pa se pokori — kljub temu, da s tem morda propade življenjsko delo, vsaj navidez. Tragično je, da zlasti epigoni Teilhard de Chardina (čim manjši, tem lažje!) zapadajo prav v to, v čemer jim je on dal prelep zgled: kljub osebni trpljenju čutenje s Cerkvijo! Res človek včasih vidi, kaj tak ukrep lahko naredi iz človeka, predvsem zaradi napačnega pojmovanja meja, kamor se razteza taka odločba; ob pogledu na tako žalostne ostanke nekdanje veličine, ki bi mogla še toliko doprinesiti razvoju znanosti ali bogoslovja ali soglasju med obema v poedincih, se človeku nehote upre. Vendar v luči vere mu postaja vse bolj razumljivo; in že v naravnem redu se mu zdi neprimerno večja veličina v človeku, ki se tako podvrže in nekako osebno izniči, kakor v drugem, ki se zavrže v izničenju duhovniške eksistence.

6. Nekateri gorečniki si zamišljajo zmerom **nova pota do sveta** pa grešnikov. Res je, da se morajo vsi zveličati — tudi po človeku, a kdo more z vso gotovostjo, z vsaj približno verjetnostjo trditi, da je prav on poklican do nekaterih prav tveganih sredstev, ki so včasih prave abotnosti. Mislim, da bi se res moral vsakdo psihoanalizirati — vem, da o tem Cerkev zaenkrat daje druge norme! — ter „iti vase“ pred Bogom, če je res poklican npr. za apostolat v „boites“, javnih hišah, med bohemi itd. Z dvema gospođoma sem o tem nekajkrat prišel navzkriž, zdaj ne morem več...

7. Duh časa se seveda kaže tudi v teologiji, pridiganju, duhovnosti. Jasno je potrebno, da govorimo o **družinski duhovnosti**, o pomenu in odličnosti družinskega življenja. To je sprostito mnoge, ki so v teh zadevah imeli puritanske pojme oz. živeli pod napačnim vplivom oz. zašli v celibat z napačnimi nagibi.

Novo, nedvomno pravilnejše pojmovanje seksualnosti je postavilo grehe proti njej v pravo luč in na pravo mesto — nižje kot so ga zasedali doslej; za nekatere so bili sploh vsa nemorala — ker pa ni prišlo še do prevrednotenja v zvezi z ljubeznijo (človeško), kar bo pomen spolnosti spet dvignilo, obenem pa postrožilo grešnost, za mnoge „padec“ ni več tako huda stvar; obenem jih v tem potrjujejo še psihologi, psihiatri, najbolj pa se sami. Kanalizacija spolnosti v „lepoti družinskega življenja“, čeprav mimo Cerkve, je za mnoge odrešenje, ki

že samo na sebi pomeni za dolgo časa tolikšno olajšanje duševnega trpljenja, v katerem so živeli, da ob tem niti niso zmožni pomisliti na kak greh, predvsem ker gledajo — spet uspešnost! — svoje trenutno življenje v ustaljeni zakonski zvezi v luči prejšnjih zablod.

8. Pustimo ob strani razloge kakor so napuh, ki je kriv tolikih razvalin življenja, pa pogledjmo samo še na **napačno gledanje osebne svetosti in sredstev do nje**. Puščajo svetost nekako ob strani, ker jim gre v bistvu samo za apostolat; v kolikor pa se jim zdi potrebna, je le sredstvo za apostolat, ne najbolj važno, medtem ko je apostolat edino sredstvo za duhovniško posvečenje. Seveda je res, da dobro opravljene zakramenti npr. duhovnika posvečajo; toda ali ni pri tem le preveč poudarka na tem, kar je osebnega, človeškega, ne pa duhovniškega, božjega? Ali je res, da mi ni treba prav nič moliti — iskati osebnega stika z Bogom, če sem le stalno na razpolago drugim v čemerkoli že? Ali bi se to ne reklo, da je npr. verniku zadosti občestvena pobožnost, čeprav je tolikokrat zgolj mehanična, ni mu pa potrebna osebna, zasebna? Ko se danes toliko borimo zoper tradicionalno krščanstvo, ki je večkrat zgolj sociološko — karikatura občestvenega —, ali v nasprotni strani ne zahajamo v podobno, če ne skoro isto posledico, s poudarjanjem zgolj apostolata v duhovniku?

9. Nekatera leta so prinesla kar prevelik in prehitro porast duhovniških poklicev v Argentini na sploh, predvsem pa v določenih redovih, kjer je bilo obenem reklutiranje zelo omejeno na določene kroge... Danes je poklicev povsod manj; žalostno je, da jim zaradi tega popuščajo, ne toliko v intelektualnem pogledu, pač pa v disciplini, v pripravi na težave duhovniškega življenja, npr. samoto. To, da skoro ne poznajo molka, da so vedno v družbi, tja do večernega „fogona“ ali radijske oddaje tik pred spanjem, je najboljša priprava za to, da bodoči duhovnik bo takoj po posvečenju beračil za trohico sočustvovanja, za „čisto malo ljubezni“, ker ne bo prav nič znal biti sam z Bogom, ki je strašno molčeč Prijatelj!

10. Važen vzrok je **nepravilno pojmovanje vere**. Najprej je jasno, da se Razodetje razvija v tem, da ga bolje utemeljujemo, spoznavamo, tudi v skladu z duhom časa — in seveda Duhom. Čemu tedaj pričakovati absolutne jasnosti oz. gotovosti glede določenih resnic? Ali je res lojalno, avtentično, da, če nisem še ustvaril in svojem zasebnem življenju popolne sinteze med vero in znanostjo (v kolikor sta meni dostopna), pustimo svojo duhovniško službo? Zakaj bi delali izjemo za „krepost vere“, ko pa za vse druge velja, da jih le počasi pridobivam...? Ni manj uspešno pričevanje tistega, ki, če treba, tudi javno izjavi, da nima v vsem jasnosti oz. niti ne osebne trdnosti, da ima sam morda mnoge težave! („Deset tisoč težav ne tvori enega samega dvoma“, pravi kard. Newman.)

Odpomočki

Mislím, da nam je vsem potrebno znova premisliti svoj krščanski poklic v svojem bistvu, pa svojo duhovniško eksistenco.

Krščanski poklic v bistvu, ne v drugotnih, nebitvenih, prigodnih stvareh. Zmerom znova moramo iti k virom. Drznil bi si svetovati knjige kot so Guardianjev „Gospod“, „Bistvo krščanstva“, „Človeška stvarnost Kristusova“ (kast. prevodi v Patmos oz. Guadarrama); študij koncilskih konstitucij je neizogibno po-

treben, npr. o Cerkvi, obenem s Pavlovimi govori, zlasti encikliko. Radi bomo črpali iz Truhlarja.

Glede našega duhovništva je pametno prebrati znova Pflieglerjevo „Duhovniško existenco“ (Prisma), Sellmairovega „Duhovnika v svetu“ (FAX — Madrid), dalje Tillmanna, Merciera, Leclercqa, pa zlasti Thilsa.

Pišem z globoko hvaležnostjo Bogu za svoj duhovniški poklic (ki se nam bi moral nekako prepletati in ediniti s krščanskim poklicem), pa z vso ljubeznijo do duhovniških sobratov, ki v teh mesecih z nami premišlujejo „svoj poklic in svojo izvolitev“ ob misli — ki boli, a nikogar ne žali — na številne sobrate (ne nehajo jih imenovati tako), s katerimi se te mesece srečujemo v zanje novih okoliščinah.

Morda je res v katoliški Cerkvi 10 odstotkov božje Besede pa 90 navlake (p. P.), a zame je le tistih 10 odstotkov res bistveno; sam skušam, da bi ne bil navlaka. Morda je kdaj komu težko in ga mika Baroisov „Čakam vas zunaj, na prostem“ (p. S. G.), a čeprav še ni rešena Peguyjeva uganka — in nikoli ne bo! — da riba izven vode ne živi, kristjan pa more živeti izven milosti, vemo tudi, da samo v Cerkvi je zagotovljeno življenje, ki ni le životarjenje — za tiste, ki so bili zaznamovani s krstom oz. že samo za krst. Morda komu ni zmerom lahko biti v Cerkvi kot duhovnik priča božje Moči in božje Slabosti, človeške bede in človeške veličine — nikoli ne smem biti le enega ali drugega, kakor so hoteli nekateri (p. A.) — a kdo mi more dati drugje tolikšnega bogastva biti, ki klije iz „Tistega, ki Je“?

PRIPIS

Kar sem v članku, poslanim za Veliko noč (april 1965), omenil kot verjetno, je danes resnično: resne in neresne revije — na obeh straneh — že pišejo o „teh, ki so šli, pa ostali“. Tako npr. Criterio (13. maja 1965) ali Confirmado (št. 2, 10. maja 1965).

Upravičeno torej le še poglobljamo misli, ki nam jih je tisto razmišljanje prineslo.

+

V razgovoru z nekim argentinskim prelatom mi je ta izrekel sodbo, da dogodek, o katerem pišemo, pomeni globoko krizo argentinske Cerkve. Priznal mi je, da gre za krizo argentinske Cerkve v pomenu: v argentinski Cerkvi oziroma **zanjo**, ne pa — ali vsaj še ne — celotne Cerkve kot take.

Nedvomno je zadeva resnejša, kakor smo sprva mislili, kljub temu, da smo upravičeno odklonili vsako zmanjševanje s kakšnim prizanesljivim: „Das ewig...“

Mogoče je res, da se v drugi obliki pojavlja tisto, kar je moral zavrniti Tridentinum (D 979): „...da morejo skleniti zakon vsi tisti, ki, čeprav so stori- rili zaobljubo čistosti, ne čutijo zanjo daru; zakaj Bog ga ne odreče tistim, ka- teri ga pravilno prosijo, ter ne dopusti, da bi bili skušani čez naše moči.“

Nemogoče je — in le Bogu pridržano —, poglobiti se v zadnje razloge za nekatere življenjske važne odločitve, pri katerih morda zanje, navidezno odločilno

dejanje ni drugega kakor nujen, skoro nesvoboden korak, povzročen po množici drugih, predhodnih, malo ali skoro nezavestnih, oziroma ob katerih je človek ravnal, kot da zanje ne ve... Ta nemožnost torej ni le tistega, ki neprestano gleda bližnjega, ampak — in še bolj — tistega, ki hoče sebe presoditi. „O da mi je priti do svoje podobe...“ Stari „gnothisautón“... stari Avguštinov „noverim me“...

Je pa umljivo, da človek išče razlogov. In da kdo celo v dobri veri, zapeljan po nepoznanem v sebi, drugo ima za razlog. Smo pred tako imenovanim duševnim mehanizmom racionalizacije, ki je danes morda najbolj razširjen in ga mnogi celo zagovarjajo. Pomeni podzavestni stroj osebnosti, po katerem tu upravičuje svoje mišljenje in ravnanje, tako da se ji zde res razumske ali vsaj pametne (v novem slovenskem pomenu, ko nam pamet ni več le praktični um, marveč v neposredno korist usmerjeni um).

Nedvomno je teološki problem nastal iz drugih okoliščin: svetopisemsko zabrisavanje razlik med presbiter in episcopus ter podobno. Da je danes znova vstal, je mogoče razlog bolj občestveno pojmovanje Cerkve in pravilnejše gledanje na njene „stebre“ — apostole pa njihove naslednike, škofe, ob katerih naj raste in se združuje božja skupščina. Da pa konkretna situacija danes narekuje poudarjanje nekaterih manj jasnih mest in preveliko vztrajanje na nekaterih sicer samo na sebi pravih mislih, pa le ni morda drugega kakor racionalizacija: treba je iskati, če le mogoče, pisemske podlage za svoje ravnanje!

Cerkveni zbor mnogim ni prinesel, česar so želeli. Tako konstitucija o Cerkvi jasno vztraja na bistveni razliki med duhovništvom laikov in tistih, ki so prejeli sv. red (II, 10). Res je tudi, da se jasno izogiblje izrazu, da bi bilo duhovništvo (prezbiterat) božja ustanova, marveč pravi, da so apostoli in njihovi namestniki upravičeno podelili v različni meri različnim osebam svojo službo (III, 28). Tako so mnogi še v negotovosti ali upih, ki morejo prinesiti le brezploden dokončen obup ali sprejetje resnice, vsaj v kolikor se danes in tu javlja po Cerkvi.

Najbolj pogost razlog tistih, ki gredo, je ta, da je duhovništvo le služba, samo po sebi začasna: človek je poklican in poverjen, dokler se sam čuti sposobnega ali ga Cerkev smatra za vrednega; potem pa se spet vrne „v svet“, v izvrševanje edinega duhovništva, skupnega vsem krščeni.

+

Zanimivo je ob takem mnenju vprašati za mnenje okolja. Poznamo že več anket o tem: v Evropi (Francija, Španija), v Argentini. Tako je tukaj splošno mnenje: boljše je, da duhovnik pusti svojo službo, kakor pa da bi dajal slab zgled ali bil hinavec. V škofiji San Isidro je večja skupina deklet izjavila v veliki večini: duhovnik bi se moral poročiti; jaz bi se mirno poročila z njim; moral bi imeti možnost, da ostane v službi ali gre v drugačen poklic. (Omenimo še slovit šestanek v Quilmesu; gl. poročilo v Criterio, 12. 8. 1965, str. 584-7.)

Pustimo takšna vprašanja in „rešitve“, pa poglejmo, kaj pričakujejo od tistih, ki so in žele ostajati „sacerdos in aeternum“. Vsem nam je takšna anketa lahko za lepo izpraševanje vesti.

Ob nekem težavnem primeru sem dvema razredoma 5. letnika učiteljske lanske leto stavil troje vprašanj:

Kaj je duhovnik zame?

Kakšen mora biti?

Kaj pričakujem od njega?

Šestdeset deklet iz srednjega meščanskega sloja buenosaireskega predmestja v katoliškem zavodu (povprečno 8 let verske vzgoje) je odgovorilo takole: (Jasno, da tukaj prinašam strnjeno, nekako urejeno. Število v oklepaju pomeni zadevno število učenk istega mnenja.)

I. Kaj je zame duhovnik?

1. Za večino je duhovnik namestnik Kristusov (13) oz. božji (6); nekaterim je božji služabnik, namestnik apostolov, srednik med Bogom in ljudmi.

Bolj „stvarno“ se izražajo tiste, ki jim je duhovnik predvsem upravitelj zakramentov, spovednik oz. kar „tisti, ki odvezuje grehe“ (4), mašnik, duhovni oče.

Bolj „osebno“ ga pojmujejo tiste, ki jim je predvsem vodnik (3), svetovavec (4).

2. Tesno povezanost z osebno izgrajenostjo zahtevajo tiste, ki jim je duhovnik človek, „ki se da ves za druge“, ki „ga je Bog izbral, da daje zgled“.

3. Mnoge poudarjajo, da jim je „človek, kakor drugi“, z razliko, da opravlja nekatere druge dolžnosti ter je drugače obležen. Ena izmed deklet piše: „Je človek, ki misli in čuti kakor katerikoli drugi, a ima čudovito srečo, da ga je poklical Bog... kar zahteva številnih dokazov ljubezni in zvestobe do Boga... moral bi biti izbrušen diamant.“

4. Pa so tudi druge, ki trdijo, da ne najdejo odgovora na to vprašanje, vsaj zazdaj še ne.

Nekatere se izprašujejo približno tako kot B.: „Zame je sedajle duhovnik nedotakljivo bitje, ki živi v svoji stekleni posodi, do katere ne morem. Grem do njega, mu povem svoje grehe in on mi v božjem imenu da odvezo. Toda ali je človek? Moški? Živi kot jaz? Me razume? Trpi, misli, čuti? Ne vem, je tako daleč, tako nestvaren, morda manj dosegljiv kakor sam Bog...“

II. Kakšen mora biti?

1. Vse vztrajajo na tem, da ne sme biti egoist, da ga mora nagibati ljubezen, zlasti do bližnjega; pravičnost, krepostnost sploh in odkritosrčnost, nepristranost, dobrota, ponižnost, prijaznost so najbolj naštevane kreposti.

Zahtevajo, da se zaveda svojih dolžnosti (2); da je popolnoma posvečen svojemu poklicu (6); da je pobožen in s pravo mero resnosti vrši liturgijo; da mora zbuhati z vsem vedenjem zaupanje, spoštovanje in ljubezen do Gospoda.

Izkazati se mora vrednega privilegija, ki mu ga je naklonil Bog; imeti mora poklic in se mu popolnoma predati, kar pomeni odpoved posvetnosti; biti mora skrajno previden in korekten.

To zahteva splošne pripravljenosti.

2. V razmerju do drugih silno poudarjajo, da se mora prilagoditi današnji stvarnosti, biti vedno med ljudmi, iti do ljudstva, „ki ne okužuje“, zato mora biti človeški in sočuten.

Vzbujati mora zaupanje, znati poslušati in razumeti. Tudi če bi ga stalo veliko, mora storiti vse, da se približa ljudem. Videti mora, da je pripravljen nuditi roko in samega sebe, da jih reši iz brodoloma, a tako, da jim ne da tega čutiti. Zato ne sme biti ironičen, mrzek, računar.

Mora znati navduševati, vlivati zaupanja. Biti mora krotek in mehak, a vendar včasih tudi strog in resen.

To, da umevajo duhovnikovo človečnost, se kaže v razumevanju mnogih, da ne morejo od njega pričakovati popolnosti v vsem. Zahtevajo pa tudi, naj bi sam živel v družini (3) in s tem dal zgled.

Odločno so proti temu, da bi se vtikal v politiko. Deluje naj socialno, ustanavlja šole, uči, svetuje.

Samo ena je zapisala: „Sprejemam svojo vero in zato tudi duhovnike, takšne, kakršni so: nihče ni popoln razen Boga.“

III. Kaj pričakujem od njega?

1. Spet je glavno vztrajanje na tem, naj bi bil občutljivo sočuten; naj razume vernikove napore za vsestranski napredek, oz. njegove padce; naj bi se v spovednici ne omejeval na odvezovanje; naj bi bil učitelj, svetovalec, voditelj, prijatelj...

Zato naj bi bil ponižen, skromen; znal naj bi se žrtvovati v malem in velikem, zato da posveti druge. Bil bi naj vir razumevnosti (6) in razumnosti; zato do skrajnosti odkritosrčen. Sploh je videti, kako se danes boje, da bi jih duhovnik, na katerega grade svojo vero, ogoljufal s tem, če bi sam ne veroval ali sam ne skušal živeti, kar uči.

2. Kaj rade pripominjajo, naj bi bile pridige krajše in manj dolgočasne, maša bolj razgibana...

Negativno opisujejo, kakšen bi naj ne bil: Naj bi ljudje ne govorili: Duhovniki uče, sami pa delajo drugače. Ne smel bi biti indiferenten, svojeglav, neizkušen v aplikaciji priučenih psiholoških nauk. Ne smel bi biti samo en poklic več, kateremu je sledil zato, da se preživi oz. danes v njem zaradi tega ostaja, ker mu drugega ne preostane. Ne bi smel biti nevoščljiv.

3. Duh časa nahaja odmev v zahtevi, naj bi duhovnik delal za svetovni mir; naj bi višji zahtevali družbene pravičnosti od države in delodajavcev, zlasti izkoriščevalcev, in naj bi vsi živeli v uboštvu.

4. Nekatere vedo, da popoln ne more biti, a da tudi danes mnogi ne dose-gajo potrebne srednje mere oz. so zelo sredinsko mlačni. Zato pišejo: „Sprejemam jih, kot so, ker verujem v Boga in Kristusa ter v obnovo Cerkve, a mislim, da je v njej treba mnogo spremeniti...“

5. Veliko jih izrazi svoje želje v naravnost izbranih besedah, ki kažejo silno vero v duhovnika in pričakovanje, upanje, ki ne sme biti prevarano. Morda zapišejo samo: „želim, da bi znal zbuditi ljubezen do Boga.“ Ali pa: „Bil bi naj duhovnik kakor zelenica v puščavi, kamor morda brezbrizni popotniki prihajajo in v tem viru zajemajo tega, kar potrebujejo, da ugase tisto morda njim neznano žejo po ljubezni, miru, resnici, katere nam je prinesel Kristus.“

Pastirsko pismo jugoslovanskih škofov

Dragi verniki!

„Milost vam in mir od Boga Očeta in Gospoda našega Jezusa Kristusa, ki je dal sam sebe za naše grehe, da bi nas otel iz sedanjega hudobnega veka po volji Boga Očeta našega, ki mu bodi slava na vekov veke. Amen“ (Gal 1, 3—5).

Kristus, učitelj in pastir duš, nam je zaupal sveto in odgovorno dolžnost: „Pojdite in učite vse narode...“ (Mt 28, 19). Sv. Pavel se je zavedal te velike dolžnosti in odgovornosti in zdihnil: „Gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal!“ (1 Kor 9, 16). Globoko čuteč apostolsko zavest piše svojemu učencu Timoteju: „Rotim te pri Bogu Kristusu Jezusu, ki bo sodil žive in mrtve, pri njegovem prihodu in njegovem kraljestvu: oznanjaj besedo, vztrajaj, bodi prilično ali neprilično; prepričaj, svári, opominjaj z vsem potrpljenjem in učenjem“ (2 Tim 4, 1—2). Mi, vaši škofje, smo nasledniki apostolskih pravic in dolžnosti. Kristusova beseda: „učite vse narode...“ nas obvezuje in sili, da vam razlagamo evangeljski nauk in po njem uravnavamo vaše življenje k zemljskemu blagoslovu in blaženi večnosti.

Ljubimo vas v Gospodu in vam želimo vse dobro, zato pošiljamo vam vsem to skupno pismo, v katerem vam moramo z vso resnostjo spregovoriti o nekaterih zelo pomembnih vprašanjih krščanskega življenja, in sicer:

1. o verski vzgoji naših otrok in mladine,
2. o varstvu človeškega življenja v družini,
3. o svobodi kristjanov.

I. Verska vzgoja otrok in mladine

Dragi verniki, našo pastirsko dušo prevzema skrb za verski pouk in vzgojo otrok in mladine. To je temeljno vprašanje, ker gre za katoliško usmerjenost in pouk naše mladine, ki je nosivec naše prihodnosti. To so srca in duše, ki se same od sebe ne bodo nikoli popolnoma znašle in opredelile, če jim skupaj ne pomagamo. Težko je najti pravo pot v taki množini nasprotnih si nazorov in sistemov, ki si prizadevajo, da mladini ustvarijo življenjski nazor.

Naša mladina se je znašla na usodnem razpotju brez potrebnega znanja in življenske izkušnje. Kaj vse se ji ponuja kot rešitev življenjskih vprašanj in pot k sreči! Žal se mlada srca, željna resnice in sreče, oprimejo največkrat tega, kar ne more zadovoljiti njihovih plemenitih nagnjenj in mladostnih vzorov. Zato smo vsi skupaj, škofje in duhovniki in vi, starši, poklicani, da složno in o pravem času priskočimo in odkritosrčno in z ljubeznijo spregovorimo. Odločilna je ura, ko moramo odkrito in pogumno stopiti prav pred otroke in mladino ter jim pokazati vzor in življensko hrano — Kristusa.

Krščanski starši! Preden otrok doživi svoje prvo zavestno srečanje s Cerkvijo, ga doživlja z vami. Prišel je na svet po vašem sodelovanju z Bogom, ki mu je vdihnil nesmrtno dušo. Dobro védite, da je vaš otrok prav zaradi božjega sodelovanja pri njegovem nastanku že po naravi določen, da bo večen.

Kakor ste vi prvi in neposredni sodelavci pri njegovem rojstvu, tako morate biti tudi prvi sodelavci njegovega posvečenja, ker je otroka Bog ustvaril zase.

Naravna zveza staršev z otroki vam nudi najlepšo možnost, da približate Boga duši in življenju svojih otrok, in sicer že v prvi, najzgodnejši dobi. Nikar se ne varajte, češ da je otrok v predšolski dobi še premlad za verski pouk in vzgojo. Prav ta doba in čas zgodnjega doraščanja (pubertete) pomeni najvažnejši in najusodnejši čas za oblikovanje človeške osebnosti.

Otrok je v vsem navezan na vas. Vsaka vaša beseda in dejanje mu odkriva nepoznan svet. Vse okoli sebe bo gledal tako, kakor gledate vi, in sodil, kakor sodite vi. Vi ste po božji in naravni postavi prva oblast za otroka in prva zveza z življenjem.

Ali razumete, kako velika odgovornost leži na vas? Ta odgovornost je toliko večja, ker otrok ni rojen samo za ta svet, marveč tudi za posmrtnega. Ravno po vas mora otrok doživeti svoje prvo srečanje z Bogom in s Cerkvijo. Na vaših kolenih se mora naučiti sklepati roke k molitvi. Vi ste prvi učitelji krščanskega nauka svojemu otroku, prvi oznanjevalci evangelija, veselega oznanila o božjem kraljestvu in milosti, ki po krstu prebiva v otrokovi duši. Od vas mora otrok zvedeti za veselo resnico, da ga Bog ljubi, in za prijetno dolžnost, da mora tudi on svojemu Stvarniku vračati ljubezen. V vaše roke je položena otrokova večnost. Cerkev vam nudi nasvete in navodila, kako bi mogli to svojo dolžnost prav izvrševati. Daje vam v roke molitvenik, katekizem in verski tisk. Nobena hiša ne bi smela biti brez teh vzgojnih pripomočkov!

Kadar pa vaš otrok doraste za šolo in ga zaupate učiteljem, da razširijo njegovo znanje, ga ne pozabite, ljubi očetje in matere, takoj pripeljati tudi k duhovniku, da bo on kot vaš pomočnik in sodelavec nadaljeval versko vzgojo vašega otroka. Vi ste z ljubeznijo staršev to sveto opravilo začeli, duhovnik bo pa kot duhovni oče in prijatelj to blagoslovljeno delo nadaljeval in dopolnil.

Če starši to svojo največjo dolžnost zanemarijo, hudó greše in nosijo za to opustitev usodno odgovornost pred Bogom in svojimi otroki. Ostanite v stalni zvezi z duhovnikom in pazljivo spremljajte razvoj svojega otroka. Vsaka žrtev v tem pogledu se vam bo stotero izplačala, ker vas bo blagoslovljal Bog iz duš vaših otrok. Ne sme vas zavažati misel, da ste naredili svojo dolžnost, če se potrudite, da otrok prejme prvo sv. obhajilo in birmo, pa še to po kratkem in površnem pouku. Dobro vedite, da so to od Boga postavljeni zakramenti, od katerih mora živeti duša vaših otrok, zato jih ne smemo imeti samo za lepe običaje, od katerih pozneje ostane le lep spomin. Nasprotno. Dobro pripravljen prejem teh zakramentov mora biti začetek pravega verskega življenja pri otroku, ki mora zmeraj živahneje rasti v znanju, milosti in kreposti. Zato z največjo resnostjo obsojamo žalostno navado, da mnogi starši po prvem obhajilu in birmi ne pošiljajo več svojih otrok k verouku. Dobro se zavedajte, da vaši otroci obiskujejo verski pouk prav do končanega šolanja. Kakor se namreč širi otrokovo splošno znanje, tako se mora poglobljati tudi njihovo versko znanje. Odraslemu človeku ne more zadostovati tisto versko znanje, ki si ga je priboril kot otrok, ker se tedaj sreča z vprašanji, kakršna more reševati samo s trdo in zrelo versko izobrazbo.

Če bi se kdaj zgodilo, da bi kdo kljub vsem zakonskim predpisom in ustav-

nim zagotovilom na različne načine skušal omejevat in preprečevati poučevanje verouka, izjavljamo, da ti poskusi pomenijo kršenje vaših roditeljskih pravic. Kadar bi se v kakršni koli obliki kaj podobnega zgodilo, se za vsak primer posebej obrnite na nas, pa bomo mi — po svoji pastirski dolžnosti — zavarovali vaše svete pravice, ker so te pravice zagotovljene s pozitivnimi državnimi postavami.

Posebno vam, krščanski starši, polagamo na srce, da pazite na svoje otroke v letih razvoja. To je čas poln neviht in kriz, čas, ki povzroča mnogo skrbi vašim otrokom, vam staršem, vašim duhovnikom in vašim škofom. Zato tedaj ne smete prepustiti svojih otrok času in razmeram. Pošljite jih k duhovniku, ki jim je učitelj verouka, spovednik in duhovni oče. Vaš otrok bo zaupal cerkvenemu služabniku, če mu boste zaupali tudi vi sami. V tem času mladina pogosto doživlja duhovne krize, se zavé sama sebe, se otrese občutka podrejenosti in išče izvirnosti, da bi izrazila naraščanje pomladne življenske moči. Tedaj je prav posebej potrebno, da vaši otroci z razumom in voljo sprejmejo tisto, česar so se v otroški dobi oklepali predvsem čustveno. Ne pozabite, da je mlademu bitju, ki zavestno stopa v življenje, potreben jasen in zanesljiv kašipot. Ta kašipot mu boste dali vi ob sodelovanju Cerkve.

Dragi krščanski starši! Vaš družinski dom mora biti toplo ognjišče in svet kraj. To pa bo, če bodo starši zgledno živeli. V družini mora vladati ozračje ljubezni, poštenja in miru, da se morejo otroci pravilno razvijati v spoštovanju нравnih vrednot. Biti mora daleč od vsake razbrzdanosti, prepira, kletvine in zmerjanja, ker bo sicer ugasnil ogenj družinske sreče.

Koliko mladih duš pohujša že v družinskem domu nesramno govorjenje in preklinjanje. Gospod je rekel: „Gorje svetu zaradi pohujšanja ... Gorje človeku, po katerem pohujšanje pride“ (Mt 18, 7)! Ljubi sinovi in hčere, naj ne bo v naših domovih prostora za nikogar, ki preklinja, zakaj vsak, kdor preklinja, je izdajavec božjih svetinj.

Da se v družini lahko razvija pravilna krščanska vzgoja otrok, mora biti njen dom dom molitve, ker se po molitvi združujemo z Bogom, ki je vir vse dobrote, sreče in miru. Najtopleje vam priporočamo, da vpeljete tudi skupno družinsko molitev; ta bi bila prav posebno znamenje medsebojne povezanosti in vdanosti Bogu. V taki molitvi bodo zorela velika dela za razcvet in rešitev družinske skupnosti, te prve celice človeške družbe.

Prosimo vas, krščanski starši, da razumete svojo vzvišeno, odgovorno in sveto dolžnost verske vzgoje vaših otrok. Sprejmite pomoč, ki vam jo nudi Cerkve, ker boste samo tako naredili iz svojih otrok popolne ljudi, izvršili dolžnost krščanske zavesti in dosegli v tem življenju zadovoljnost, v večnem pa plačilo.

II. O varstvu človeškega življenja v družini

Dragi starši, spregovorili smo vam o verskem in nadnaravnem življenju vaših otrok, zdaj pa čutimo dolžnost, da vam spregovorimo o drugem prepomembnem vprašanju.

Najprej moramo poudariti, da je Bog stvarnik sveta in da so vsa bitja podvržena njegovim postavam. Postanek atoma, gibanje zvezd, cvetenje cvetja,

življenje v vodah, na kopnem in v zraku: vse to se razvija po zamisli večnega Boga stvarnika.

Kot krono vseh bitij je Bog ustvaril človeka in vtisnil v njegovo naravo svojo postavbo življenja, ki ga z njim ne zaslužuje, marveč varuje pred oskrnjenjem, ponižanjem ter časno in večno pogubo.

Božje postavbe so nespremenljive in svete, in jih ni mogoče prelamljati brez hudih in žalostnih nasledkov celo za samo zemeljsko življenje. Človeška volja se mora podvreči božji, da ostane v okviru reda, poštenosti in človeškega dostojanstva. Tudi družina je ustanova božjega izvora in kot taka podvržena božjim postavbam, ki ji dajejo smisel, varujejo svetost in določajo rodovitnost. Zgoraj smo vam razložili, kako je družina šola svetosti, zdaj vam pa moramo z vso resnostjo poudariti, da je družina tudi svetišče, kjer nastaja človeško življenje. Zato imamo ob tej priložnosti za svojo največjo dolžnost in pravico, da se v imenu nespremenljivih božjih postav vzdignemo v obrambo tistih življenj, ki se še skrivajo v svetišču materinega telesa. Veličina žene in dostojanstvo moža obstoji v njuni nesebični službi življenju. Katoličani še posebej morajo globoko razumevati vzvišenost zakramenta sv. zakona. Katoliška ženina in nevesta sta od poroke nerazdružno zvezana in bogato obdarjena z milostmi. Z zakramentom sv. zakona sta posvečena in pooblaščenata, da bosta izvrševalca svetih življenjskih skrivnosti. Zato zakona kot svetišča življenja nikakor ne smemo oskruniti.

Kako nas boli resnica, da so mnogi zakonci postali izvrševalci smrti, ne pa nosilci življenja. Izneverili so se svojemu prvemu in bistvenemu namenu. Otrok je od prvega trenutka svojega spočetja blagoslovljen sad materinega telesa in je deležen vseh naravnih pravic v človeški družbi. Še preden je rojen, mora prav zaradi svoje popolne nemoči in odvisnosti od matere uživati še večje varstvo in ljubezen kakor po rojstvu. Danes so mnogi domovi omadeževani s krvjo nerojenih, in to v taki meri, da nam prihajajo v spomin besede sv. pisma: „Preivali so njih kri kakor vodo...“ (Ps 78, 3). Za vsako nedolžno življenje bo vprašal Bog, kakor je vprašal prvega ubijavca: „Kaj si storil? Glas krvi tvojega brata vpije k meni z zemlje“ (1 Mojz 4, 10).

Človeško življenje je sveto, in nedolžno bitje ima zmeraj pravico do življenja. Bog je sam sebi po božje dosleden, in ko je v človeško zavest zapisal zapoved: Ne ubijaj! je s tem zavaroval vsako človeško življenje: življenje mladeniča in starca, življenje otroka in matere, življenje zdravega in umirajočega, življenje pametnega in umobolnega, življenje malih in velikih! Mati rodi samo človeka, zato je tudi tisto malo bitje, ki ga nosi pod srcem, človek. Tudi ta še nerojeni človek ima nedotakljivo pravico, da ga mati ljubi, varuje, hrani in z materinsko skrbjo izroči luči sveta in potem vzgoji za luč večnosti.

Žena z materinstvom uresničuje načrte Previdnosti, ker je Stvarnik v njeno bitje položil zmožnost materinstva in željo po njem. Žena je po svoji naravi mati življenja in po svojem najglobljem nagnjenju želi služiti življenju. Žena je poklicana k največji požrtvovalnosti, da se daruje in živi za drugega.

Zato uboj nerojenega otroka pomeni napad na samo naravo žene, na človeštvo sploh in na Cerkev, skrivnostno Kristusovo telo, ki bi mu s krstom mo-

ralo biti pridruženo tudi to malo človeško bitje. Nihče nima pravice iz kakršnih koli razlogov naravnost vzeti nedolžnemu človeku življenje, najmanj pa zato, da bi si svoje življenje napravil brezskrbnejše in lažje. Človeška vest obsoja hudodelstva zadnje svetovne vojske, a kje je zdaj ta vest, zakaj molči, ko se godé enaka hudodelstva nad daleč večjim številom človeških bitij?

Ob številkah splavov v naši domovini se človek naravnost zgrozi. Nekateri kraji imajo stalno iz leta v leto več mrtvih kakor rojenih. Bolj ljubijo smrt kakor življenje in tako drve tudi v svoj telesni pogin. Krščanski starši! Brez žrtve in velikodušnosti se v zakonu ne dá spodobno živeti. Pravi smisel za žrtev in ljubezen je mogoče imeti samo v luči nadnaravnih in večnih resnic.

Podpisani nadškofje in škofje slovesno izpovedujemo, da je vsak naravnost hoténi in izvršeni splav pred Bogom velik greh, zaradi katerega tudi vse vernike, ki pri tem sodelujejo, zadene cerkvena kazen izobčenja (ZCP, kanon 2350 § 1).

Prebujena vest in krščanska zavest morata v javnem mnenju spet vrniti spoštovanje človeškemu življenju!

III. O svobodi kristjanov

„Bratje, čas je že, da se prebudimo iz spanja“ (Rim 13, 11). Stojimo na razpotju velikega razdobja in v središču odločilnega časa. Naša dolžnost je, da tudi mi prispevamo k človeškemu napredku, živéč po evangeljskih postavah. Cerkev najbolj streže človeški družbi s tem, da človeške vesti in človeška življenja naravnava k duhovnim in večnim vrednotam.

Za življenje naroda ni vse eno, če mladina zgubi čut za poštenost in dostojanstvo človeške osebnosti in si postavi za namen samo uživanje in drsi v globino spolne razvratnosti.

Za življenje naroda ni vse eno, če se iz leta v leto ugotavlja zmeraj večje število zakonskih ločitev, toliko manj, ker to najhuje občutijo tisoči otrok, ki so izgubili toploto in varstvo družine.

Za življenje naroda ni vse eno, če se ljudje vdajajo pijanosti, kraji, sovraštvu in nasilju.

Cerkev vidi svoje božansko poslanstvo v tem, da ljudi odvraca od hudega in jih vzgaja za dobroto in pravičnost v Resnici. S tem postaja najiskrenejša sodelavka z vsemi ljudmi dobre volje v ustvarjanju umirjenega in spodobnega človeškega življenja.

Čeprav je njena prva naloga ta, da vodi ljudi v večno domovino, vendar ji ni vse eno, kaj se godi na tem svetu.

Cerkev se zavzema za složnost in ljubezen med ljudmi vseh barv in plemen, vseh prepričanj in stanov. Prizadeva si, da pomaga ustvarjati svet miru, pravice in resnične vzajemnosti med vsemi narodi, pa vendar srečuje često nasprotovanje in nerazumevanje. Pa ona kljub temu oznanja ljubezen do vsakega človeka: tudi do tistega, ki ne sprejema evangelija kot svoje življenjsko prepričanje, in do tistega, ki se razglša za nevernika. Nikogar ne smemo sovražiti in zaničevati. V vsakem človeku smo dolžni spoštovati človeško dostojanstvo.

Nikogar prepričanja se ne smemo s silo dotakniti. Nikomur se ne sme vsiljevati vera, pa tudi brezboštvo ne. V imenu človeškega dostojanstva slovesno poudarjamo, da ima tudi vernik pravico, da ga spoštujejo. Cerkev ne more oznanjati drugačnega humanizma kakor humanizem ljubezni in miru. Ona blagoslavlja vsa prizadevanja za blaginjo in mir na svetu, pa ne samo splošni mir med narodi, marveč tudi osebni mir vsakega človeškega bitja posebej: da v miru veruje, da v miru moli, da v miru živi spodobno človeško življenje.

Skrbi nas čudna psihoza nekega strahu in ozirov v izpovedovanju vere in opravljanja krščanskih dolžnosti. Zaradi tega mnogi ne dajejo krstit svojih otrok, se ne poročajo cerkveno, ne prejemajo drugih zakramentov. Sami ne hodijo v cerkev in ne pošiljajo svojih otrok, čeprav so prepričani, da je to njihova dolžnost, pa to opuščajo ob očitkih vesti in z nevoljo v duši.

Slovesno izjavljamo, da je v vsaki ureditvi treba človeka razumeti celotno. Človek ni samo telo, ima tudi razumno, nesmrtno dušo, s katero teži za duhovnimi vrednotami. Da se torej človek čuti zadovoljnega in mirnega, ima polno pravico do svobode, da živi v skladu s svojo vero in vestjo. Ta pravica je pri nas zagotovljena z ustavo SFRJ. Ta pravica je posebej poudarjena v listini Združenih narodov, ki so jo podpisale vse članice. Prvi člen Zakona o pravnem položaju verskih skupnosti se glasi: „Državljanom socialistične federativne republike Jugoslavije se zagotavlja svoboda vesti in svoboda veroizpovedi“. V 3. členu istega zakona pa stoji: „Nihče ne sme braniti državljanom, da se udeležujejo verskih obredov in drugih izrazov verskih čustev. Nihče ne sme siliti člana verske skupnosti, da ne uporablja pravic, ki mu kot državljanu pripadajo po ustavi in zakonih.“

Po vsem svetu se govori o človečanskih pravicah in velja za barbarstvo preganjanje človeka zaradi barve njegove kože. Ali, če se zgodi huda krivica človeški osebi, kadar jo kdo zapostavlja in zaničuje zaradi kake telesne posebnosti, se še mnogo hujša krivica godi človeškemu bitju, kadar kdo posega v njegovo duhovno resničnost in kadar ga kdo ponižuje zaradi njegovega verskega prepričanja.

Od odgovornih odkrito in slovesno terjamo zavarovanje zakonitosti, od vernikov pa pogum in odločnost v izpovedovanju vere. Jezus Kristus govori vsem učencem: „Povem vam: Vsakega, kdor mene prizna pred ljudmi, bo tudi Sin človekov priznal pred božjimi angeli“ (Lk 12, 8).

Ne dajte, dragi verniki, da se vas poloti občutek manjvrednosti, in zavedajte se svojih pravic. Nikogar nočemo žaliti, pa tudi ne zaslužimo, da nas kdor koli žali. Po sami naravi človeškega dostojanstva vsakemu državljanu pripada nedotakljiva in neodtujljiva pravica, da vzgaja svoje otroke po vesti, da sklene zakon po svoji vesti, da opravlja svoje verske dolžnosti po vesti, da dela dobro in živi spodobno.

Ne pozabite, da odločnost zmeraj ustvarja nov delovni polet, ugovori pa, zasmehovanja in zastraševanja vam ne smejo jemati moči. Če zavedno hodite za resnico, tedaj ne smete nikoli od nje odstopati. Značajnost tudi nasprotnik spoštuje: „Vaše srce naj se ne vznemirja,“ pravi Gospod (Jan 14, 1). Dragi verniki, ne smete omagati, bodite marveč ponosni in dosledni v svoji veri. Jezus Kristus zmeraj živi v svoji Cerkvi. „In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca

sveta“ (Mt 28, 20). V teh besedah, s katerimi je Odrešenik spodbujal svoje apostole, najdemo tudi mi moč in pomoč.

„Ne zavrzite torej zaupanja, ki ga čaka veliko plačilo. Potrpežljivosti vam je namreč treba, da izvršite božjo voljo ter dosežete obljubo,“ pravi sv. Pavel (Hebr 10, 35-36).

Dragi verniki, te očetovske besede smo naslovili na vas, ker nas je gnala k temu skrb in ljubezen do vaših duš. „Bog vse milosti“ (1 Pt 5, 10) pa naj zmeraj krepi vašo vero, utrjuje upanje in vnema ljubezen, „da vas zmota brezbožnih ne potegne s seboj in ne izgubite lastne trdnosti; rastite pa v milosti in spoznanju našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa. Njemu slava zdaj in na dan večnosti. Amen“ (2 Pet 3, 17-18).

Blagoslov troedinega Boga: Očeta in Sina in Sv. Duha naj pride na vas in ostane vedno z vami!

V Zagrebu, s plenarnih škofovskih konferenc
dne 21. maja 1965.

Vaši škofje

Slovenske revije

NOVA POT (Glasilo CMD) 1964, števil. 10-12 (str. 523-670), Ljubljana 1964.

Razprave: J. Janžekovič, Socialistična družba in religija. Socialistična ureditev družbe dejansko nikdar ne bo odpravila osnov religije, ker te niso v taki ali drugačni družbeni ureditvi, ampak so globlje. Pokaže te osnove v umni človeški naravi, kolikor se kažejo v deontološkem in teleološkem dokazu za božje bivanje.

J. Vesenjāk, Dialog kot sredstvo apostolata v sedanjem času.

Fr. Perko, Verska svoboda — temelj ekumenizma. Referat s tečaja CMD na Brezjah 15. julija 1964.

J. Šavara, Slike o verski svobodi v modernem svetu. Pod vidikom verske svobode nudi kratek pogled ali le opombo ob pogledu na Mehiko, Organizacijo združenih narodov, Indonezije, Japonsko, Sudan, Kongo, Alžirijo, Francijo, Italijo, Združene države, Nemčijo.

To je bil referat na tečaju na Brezjah 15. julija 1964.

Iz krščanskega sveta (poročila in članki).

V izbiri tvarine in nje obdelavi je na več mestih čutili apoloģijo vloge, ki jo je sprejel slovenski krščanski socializem, in apoloģijo ideoloģije CMD. Oboje se pri tem predstavlja kot sprejeto danes in potrjeno po novi usmeritvi, ki jo v Cerkvi kaže sedanji vesoljni koncil. Kolikor pa ni vidno, da bi Cerkev to sprejemala, ampak bi prej sledilo nasprotno, toliko se pa Cerkev pač predstavlja kot zastarela. — Naslovi poročil: Prizadevanja poljskih katoličanov. — Pismo iz Assisija (razmišlja teolog Chény, povzeto iz Lettre 1964, št. 65). — Palmiro Togliatti (Lettre 1963, št. 63). — Krščanstvo — utopija (Lettre 1963, št. 61-62). — Vprašanje strpnosti (Lettre 1964, št. 66). — Imeti odprte oči (Lettre 1963, št. 63, odlomki). — Poročevavec ni podpisan.

Alojz Rebula, Tržaški dnevnik 1963.
Iskreno, dobrohotno in brez zagrizenosti izpoveduje, kar kot človek in kristjan ob stiku z zun. svetom globoko doživlja.

Jože Gregorič, Kulturni delavci v Beli Krajini. Preseneča v članku pridno zbrana dolga vrsta zaslužnih belokranjskih mož iz zadnjih 150 let slovenskega kulturnega življenja. (To je predavanje s tečaja v Črnomlju 29. julija 1964).

Ciril Podržaj, Skušnje in skušnjave. Iz spominov župnika.

J. E. Leopold, Psihoanaliza modernega ateizma. Kratka oznaka vsebine knjige z istim naslovom, ki jo je spisal francoski prof. Ign. Lepp (Pariz 1961)

St. Pavlič, Duh verske svobode — metoda sodobnega dušnega pastirstva. — Referat na tečaju na Brezjah 15. julija 1964.

Ivan Zelko, Vtisi iz Madžarske. Nekaj o današnjih verskih razmerah v tej deželi.

Med novimi knjigami:

Nekaj poročil o zadnjih knjigah in revijah v domovini, ki morejo zanimati slovenske duhovnike.

Iz našega društvenega življenja:

Nadškof Šeper — jugoslovanski kardinal.

Novoletni sprejem pri komisiji SR Slovenije za verska vprašanja. Priredil ta sprejem 13. januarja 1965 predsednik imenovane komisije Boris Kocjančič. Udeležili so se ga predstavniki verskih skupnosti v Sloveniji in člani glavnega odbora CMD. — O odnosih med oblastjo in verskimi skupnostmi predsednik Kocjančič v nagovoru ugotavlja, da „so ti odnosi v Jugoslaviji ocenjeni kot najboljši in najbolj urejeni... da so enako mnenje o tem dobili tudi tisti gospodje, ki so bili poslani iz Vatikana, da si ogledajo razmere in odnose do rimskokatoliške cerkvene skupnosti v Jugoslaviji.“

Predsednik ugotavlja, da se bodo

morali v marsikateri zadevi še večkrat sestajati in razgovarjati. Tako „o tisku, ki nam prav v zadnjem času tako iz objektivnih razlogov, to je zaradi pomanjkanja papirja, in subjektivnih razlogov, ki so izključno v posameznih ljudeh, povzročajo potrebo po določenem urejanju tega problema, ki pa ni v ničemer v nasprotju s svobodo tiska, kot jo zagotavlja ustava in zakon o tisku; o informativni vrednosti verskega tiska, ki je naš slovenski in zato nujno mora imeti jasne in objektivne poglede na naše slovenske probleme, ne da bi hoteli s tem kakor koli vplivati na versko stran vsebine tega tiska; o nujnosti obveščanja slovenskih katoličanov tudi preko verskega tiska o naših državnih voditeljih, zlasti kadar gre za primer, kot npr. za obisk maršala Tita v Pletterjih; o pomembnih praznikih in zmagah naše domovine...“ Hvali evangeličansko versko skupnost in jo daje za zgled drugim za sodelovanje s civilnimi oblastmi. — Kot zastopnik katoliške Cerkve v Sloveniji je spregovoril ljubljanski nadškof dr. Pogačnik. Poleg vljudnostnih besed poklona so druge, ki kažejo težko realnost, ki je danes v njej Cerkev v Sloveniji. O verski svobodi, ki je nanjo spomnil prej predsednik Kocjančič, nadškof ugotavlja: „Verska svoboda temelji po koncilskih shemah na človeški osebnosti, kar priznava vsak svetovni nazor. Tudi po pravilih Organizacije združenih narodov, katere član je naša dežela, je s človeško osebnostjo združena pravica do svobodnega izražanja verskega prepričanja tako posameznika, kakor tudi verske skupnosti.“ Zahvaljuje se, da „se je v škofiji Loki našlo stanovanje za župnika; to je bil problem, ki je trl leta in leta našo škofijo. Drugo vprašanje je cerkev v Dražgošah. Sedaj je ta cerkev do strehe dograjena. Tretja stvar pa je.

da so se jezuiti z Bogenšperka preselili v dolino.“ Med drugim pravi nadškof naprej: „Eno pa je jasno, da pri nas ni mogoče deliti duhovnike med patriotične in manj patriotične. Vsi smo lahko prepričani, da je naša duhovščina narodno zavedna, pa tudi državno zavedna bolj kakor v kakšni drugi republiki Jugoslavije.“ O novi formulaciji zakona o pravnem položaju verskih skupnosti, ki se pripravlja, prosi, da „bi ta zakon ostal vsaj tak, kakršen je“. Pokaže ob tem na primer poslabšanja nove formulacije. Ob tem nadškof pravi: „Pri nas je 80% prebivalstva religioznega in je lepo, če upošteva ljudska oblast želje svojih državljanov, da morejo svobodno izpovedovati svoje versko prepričanje, za kar mu dajejo tako ustava kot zakoni vse možnosti.“

Peta seja Glavnega odbora CMD. Vršila se je 18. novembra 1964 v Ljubljani v prostorih Kluba poslancev. Na seji so veliko razpravljali o povečanju števila članstva CMD, ki da ni zadovoljivo.

Socialno zavarovanje in konkretni problemi.

Številko zaključuje zaglavje **Naši pokojniki** (Janez Jenko in dr. Franc Čučala) in kratke **Društvene vesti**.

NOVA POT (Glasilo CMD) 1965, št. 1-3 (str.1—144), Ljubljana 1965.

Razprave:

St. Cajnkar, Ob prazniku sv. Tomaža Akvinskega. Pozdravne besede na akademiji Teološke fakultete dne 8. marca 1965.

J. Janžekovič, Smisel življenja. Filozofsko razmišljanje je namenjeno ljudem, ki mislijo, da ne verujejo, pa iščejo resnico. Kot najvišje v tem življenju spoznamo vsi in splošno priznamo, da je: biti „dober človek“. To pa nas vodi do moralne in potem do verske resnice.

Iz krščanskega sveta:

Obsega poročila iz evropske literature in evropskega dogajanja pod temi naslovi: **Sodobni nemški katolicizem. — Komunizem in krščanstvo. — Resnicoljubnost v Cerkvi. — Srečanje med Indijo in katoliško Cerkvijo. — Mednarodna koncilna revija. — Tri najbolj pereča vprašanja koncila. — Ali je mogoča materialistična morala? — Nikolaj Kuzanski. — Gabriel Marcel — lavreat. — Graham Green — šestdesetletnik. — Industrijska kultura in religija. — Dietrich Bonhoeffer ali krščanstvo sredi nevere.**

Naj prepíšemo tu nekaj za idejno usmerjenost poročevalca značilnih njegovih pripomb. Poročevavec ni podpisan.

„Mi smo kljub utrujenosti, s katero smo se zagnali v ustvarjanje nove družbe, v mnogočem na boljšem od zahodnih kristjanov. Vidimo jasen krog vprašanj, ki so nam naložena in ki se nam osredotočujejo v spajanje ljubezni do Boga z ljubeznijo do bližnjika. Zgodovina nas je sicer stisnila na ozek krog dejavnosti, zato pa nam je odvezla vsa prestižna in sholastična vprašanja. Poenostavljeni beremo vse drugače Brockmoellerjevo knjigo. Priznati moramo, da tudi nas ne zadovolji v vsem in da pogrešamo v njej marsikake še radikalnejše črte, vendar more biti v zdravju pobudo verniku, predvsem pa kleriku, ki pri nas še vedno stopica na istem mestu in še ne razvija nove metode, niti v razlagi niti v dejavnosti.“ (Industrijska kultura in religija).

„Tudi pri nas živijo v praksi romantične in pietistične deformacije, ki se jih moramo čimprej otresti. Delo bo trdo in dolgotrajno, kaiti premagati bo treba vedno večjo indiferenco do kršč. instrumentarija, do pojmov in predstav. Koga mnogo ljudi izključuje kot miselno in načelno hipotezo, čeprav se ga

ne more dokončno osvoboditi v limitnih eksistencialnih položajih trpljenja in smrti, ko ne nastopa več v racionalni obliki. To je opozorilo, da se krščanstvo kot ljubezenska in odrešeniška religija naj ne opira preveč na teorijo in metafizične konstrukcije, temveč rajši in bolj na spontano reševanje človekovih položajnih zapletov in na definiranje položajnih resnic. Razviti je treba teologijo zemeljskosti, medčloveškosti in zgodovine, posebno pozornost pa je posvetiti izdelavi teološke misli v nenehnem novem odnosu z angažmajem in dejavnostjo. Teološka misel ne sme biti več luksus opazovalca in ljubitelja, temveč izraz vedno intenzivnejšega bivanja“ (Krščanstvo sredi nevere; str. 81). Zgo-

raj se ta poročevavec predstavlja kot „poenostavljeni“ kristjan.

Leposlovje in zgodovina:

Janez Kmet, Hišica v Borštu. — Viktorijan Demšar, Popotovanje P. P. Glavarja leta 1752—1753. — Modest Golia, Spor med T. Hrenom in U. Bertisom (tržaškim škofom).

Med novimi knjigami:

Poročila o zadnjih knjižnih novostih, ki bi utegnili zanimati slovenske duhovnike doma. Največ poročila in ocenjuje J. Gregorič.

Številko zaključujejo poročila v kratkih zaglavjih Iz našega društvenega življenja, Naši pokojniki (Gungl Stan-ko, Somrek Anton, Blažič Matija) in Društvene vesti.

KANONIZACIJA V RUSKI ZAMEJSKI CERKVI

91-letni metropolit ruske sinodalne Cerkve v zamejstvu, Anastazij Gribanovskij, si je želel naslednika. 19 nadškofov in škofov, zbranih v New Yorku, je izvolilo 27. majnika 1964 Filareta Voznesenskega, dosedaj škofa v Brisbane (Avstralija), za poglavarja te veje ruskega pravoslavlja v inozemstvu; njegovo središče je bilo med obema vojnama v Sremskih Karlovcih.

Le nekaj dni po tej volitvi je sv. sinod pod predsedstvom novega metropolita proglasil za svetnika arhijereja Ivana iz Kronstadta. Ta je deloval v Rusiji okoli l. 1900 kot propovednik in videc prihajajočih prekucij in govoril v prid državno-cerkvenega reda.

Ugledni krogi so že leta 1953 izsiljevali to kanonizacijo, a stari vladika Anastazij se je temu upiral, češ da tega še ne more podvzeti brez sodelovanja in pristanka še ne osvobojene Cerkve v domovini. Zastopal je načelo, da je tak v „sobornosti“ (notranji zvezi) s celotnim cerkvenim ljudstvom; brez njegovega svobodnega privoljenja se ne sme

izvršiti nobeno svetniško proglašenje.

Sv. sinod sinodalne Cerkve utemeljuje svoj korak takole: že 10 let je preteklo (odkar se je zadeva odložila), a splošne življenjske razmere v Rusiji se niso zboljšale, nasprotno: preganjanje se je celo zaostriло. Prišel je torej čas, ko je treba začeti klicati na pomoč novega svetnika-priprošnjika. „Saj tako je bilo tudi v stari Cerkvi,“ zagovarjajo sinodalni očetje svoj kanonično osporavan postopek; „ko je en del Cerkve, ločen od celote zaradi raznih okolnosti, povečal od njega češčene služabnike božje. Kakor hitro bo zavladata svoboda v Rusiji, bo brez dvomov vesoljna pravoslavna Cerkev to proglašenje prě vzela za vso Rusijo.“

Kanonizacijskega dekreta ni podpisal dosedanji metropolit Anastazij. Po izvršenem dejstvu pa so ga solze zalile od ganotja in prevzetosti. In tako se je odločitev sv. sinoda brez pridržka prišen akt izključna prerogativa avtokefalne Cerkve in še ta sme to storiti le ključil.

S. S.

LJUBLJANSKA NADŠKOFIJA

Slovenski ekumenski svet. — Trije loč o ekumenskem delu med Slovenci slovenski škofje so na praznik sv. Cirila in Metoda skupno izdali tale od-

Slovenski katoličani imamo posebno dolžnost, da delamo za edinstvo kristjanov. Božja previdnost nas je postavila v državno skupnost z evangeljskimi in pravoslavni brati, mnogo naših redovnikov in redovnic deluje med njimi, zglede b. služabnika škofa Slomška nas k temu še posebej priganja in spodbuja.

V duhu odloka II. vatikanskega cerkvenega zbora o ekumenizmu in v skladu z našo tradicijo želimo slovenski ordinariji, da se poživi delo za edinstvo kristjanov po naših župnijah, redovnih hišah in semeniščih. V ta namen odločamo sledeče:

I. Splošne določbe.

1) V vseh župnijah naj se nedelja sv. Cirila in Metoda vsako leto obhaja kot ekumenski dan. Zato naj se ta dan povsod opravi slovesnejše bogoslužje, naj se govori o ekumenskih prizadevanjih in pomnože molitve v ta namen.

Namen ekumenskega dne je namreč, da se poživlja, razširja in pogloblja ekumenska zavest in da se izprosi čim več milosti v ta namen.

2) V vseh župnijah naj se obnovi ali ustanovi bratovščina (Apostolstvo) sv. Cirila in Metoda.

Vsi duhovniki, redovniki, redovnice ter bogoslovci naj se po možnosti vpišejo v bratovščino. Isto velja za vernike.

Vendar vpis v bratovsko knjigo ni potreben, zadostuje samo prijava, da želijo biti udje bratovščine in izpolnjevati njene dolžnosti. Zato naj dušni pastirji večkrat, gotovo pa vsaj enkrat na leto, na ekumenski dan, vernike povabijo k pristopu in razložijo namen bratovščine.

3) Svetovna molitvena osmina, ki jo opravljamo v januarju, naj tudi pri nas postane veliko delo molitve, pokore, apostolata in zahvale za vse uspehe ekumenskega dela.

Vodstvo ACM naj vsako leto to osmino pripravi in poskrbi za spodbude in pripomočke.

II. Ekumenski svet

Da bi se pa koncilski odlok o ekumenizmu intenzivno in nacrtno izvajal ter izpolnjevala gornja narečila, ustanavljamo za naše škofije slovenski ekumenski svet.

Posebne naloge sveta so: spodbujati k obilni molitvi za edinstvo, pospeševati vsakršno obnovo v katoliški Cerkvi, ki je pogoj za zблиževanje, pospeševati

medsebojno zblíževanje z ločenimi brati in pripravljati dialoge med katoliškimi in evangelijskimi ter pravoslavnimi izvedenci.

Člani ekumenskega sveta so: škofijski voditelji ACM in profesor vzhodnega bogoslovja na teološki fakulteti v Ljubljani. Ti naj predlagajo nadaljne člane iz vrst duhovnikov in redovnikov.

Nova župnija Izlake, dekanija Zagorje, je bila ustanovljena dne 1. avgusta 1965. Šteje okoli 1500 duš. Izločila se je iz župnij Čemšenik, Kolovrat in Sveta gora. Za prvega upravitelja je bil imenovan **Franc Kuster**, dosednji kaplan ekspozit.

Stolni kapitelj, Dignitarno prebendo stolnega dekana pri stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani je sv. oče Pavel VI. z apostolskim pismom z dne 13. julija 1965 podelil prelatu in profesorju **Jakobu Šolarju**, stolnemu kanoniku v Ljubljani. Na prebendo je bil slovesno umeščen v stolnici dne 14. avgusta 1965.

Note za spremenljive speve za vse nedelje in praznike sproti pripravljajo in jih dele od septembra dalje na ordinariatu.

Birmovanja v nadškofijski kapeli. Za čas koncila je birmoval z apostolskim dovoljenjem gospod prošt generalni vikar **dr. Stanko Lenič**. Birme so bile vsak petek ob 10. uri.

Urgiranje duhovniške noše. — Okrožnica ordinariata št. 11 (28. avg. 1965) opominja duhovnike, da se drže predpisov o duhovniški noši, in ob tem v glavnem obnavlja in spominja na predpise, ki so bili o tem dani v okrožnicah l. 1951 in 1957. Ti so v glavnem tile:

1. Duhovniška noša je kolar in obleka črne ali vsaj zelo temne barve. Razvada nositi laiško obleko, ki so jo rodile vojne razmere, je v današnjih razmerah tem manj upravičena.

2. Vsaj kolar duhovnik mora nositi: v svoji župniji, v župnijski pisarni in pri vsakršnem verskem pouku. Za pi-

sarno, zlasti še za pouk ženinov in nevest in za katehezo se priporoča talar.

3. Kolar in talar ali vsaj precinktorij se zahteva za vse liturgične funkcije. Duhovnika, ki bi hotel maševati brez talarja ali precinktorija, župnik ali rektor cerkve ne sme pustiti k maševanju.

4. Kar najstrožje se prepoveduje kateremu koli duhovniku vsak nastop v cerkvenih oblačilih brez kolarja in vsaj precinktorija.

5. Laiška obleka se za sedaj tolerira: a) na potovanju, b) pri duhovnikih, ki so v laiški službi, c) kadar verniki sami izrazijo željo, da pride duhovnik po duhovniškem opraviilu na njihov dom v laiški obleki, in č) kadar upravičeno predvidevajo resne težave. Za vsak drug primer mora imeti duhovnik posebno dovoljenje svojega ordinarija. Tudi laiška obleka duhovnika mora biti resnobna, dovolj zaprta, temnejše barve. Pri vsaki liturgični funkciji na potovanju ali na domu vernikov pa je duhovnik dolžan, obleči kolar ali vsaj precinktorij.

6. Zakon o duhovniški noši bi v posameznem primeru prenehal le, če bi duhovniška noša škodovala osebi, stanu ali službi. — Predpisi o duhovniški noši vežejo vsakogar tudi izven meja domače škofije.

Osebnе spremembe: **Franc Verce** je bil na lastno željo razrešen službe žup. upravitelja v Sostrem in se bo naselil v župniji Devica Marija v Polju; na njegovo mesto je bil imenovan p. **Konstantin Ocepek, CM Conv.**, do sedaj žup. upravitelj v Piranu; — **Leopold Govekar** je bil po lastni želji razrešen

službe žup. upravitelja na Jesenicah in soupravitelja župnije Sv. Križ nad Jesenicami ter se je naselil na Skaručni; na njegovo mesto je bil imenovan Zdravko Hajnrihar, do sedaj kaplan na Jesenicah; — dr. Ivan Merlak je bil razrešen službe žup. upravitelja v Litiji in mu je bil dovoljen začasni dopust; na njegovo mesto je bil imenovan Janez Kotar, do sedaj žup. upravitelj na Raki; — študijski dopust je bil dovoljen dr. Francu Perku, profesorju teološke fakultete, in dr. Francu Rozmanu, žup. upravitelju na Primoskem v Kranju; na njegovo mesto je bil imenovan Božidar Slapšak, žup. upravitelj v št. Jurju pod Kumom; — za žup. upravitelja v št. Jurju pod Kumom je bil imenovan Roman Mihor, kaplan v šenčurju; — za žup. upravitelja na Raki Franc Čampa, žup. upravitelj v Mengšu; — za žup. upravitelja v Mengšu Stefan Babič, kaplan v Črnomlju; za žup. upravitelja na Koroški Beli Ivan Janež, žup. upravitelj pri Sv. Jakobu v Ljubljani; — za žup. upravitelja pri Sv. Jakobu v Ljubljani dr. Stanislav Perčič, žup. upravitelj na Koroški Beli; — Za žup. upravitelja v Izlakah Franc Kuster, ekspozit istotam; — za soupravitelja Soteske Roman Kavčič, žup. upravitelj v Toplicah; — za žup. upravitelja v Lescah Zdravko Bahor, žup. upravitelj na Boh. Beli; — Ciril Oblak, žup. upravitelj v Trebnjem za žup. upravitelja na Bohinjski Beli; — za žup. upravitelja v Trebnjem Rafael Lešnik, žup. upravitelj in dekan v Mokronogu; — za žup. upravitelja v Mokronogu Franc Kuhar, SDB, žup. upravitelj v Janjevem; za žup. upravitelja na Trsteniku Jakob Turšič, SDB, ravnatelj na Kodeljevem. — Vinko Piber je bil premeščen iz Semiča za kaplana v Črnomelj; — za kaplane so bili nastavljeni naslednji se-

meniški duhovniki; Janez Ambrožič v Semi, Franc Dular v Toplice, Jakob Janša v Stari trg pri Ložu, Franc Kotar v Metliko, Anton Markelj na Jesenice in Anton Slabe v šenčur; p. Alojzij Kos, OFM, je bil nastavljen za kaplana na Viču v Ljubljani in Pavel Krnc za diakona in katehet v Zagorje ob Savi.

Pastirsko pismo škofov Jugoslavije o vzgoji mladine so v nadškofiji začeli brati v nedeljo 12. septembra. Pridige, določene za te nedelje, so preložili na prihodnje nedelje.

Večerne maše ob delavnikih. — Na prošnje za navodila glede večernih maš ordinariat odgovarja duhovnikom, da naj velja glede tega pravilo: takrat naj bo maša, ko bo vernikom najbolj ustrezno. Prošnje za večerne maše ob delavnikih, brez binacije, bo ordinariat rad ugodno rešil.

Župnijska cerkev sv. Mihaela na Grosupljem je bila v nedeljo 29. avgusta 1965 slovesno posvečena.

Spominska slovesnost 30-letnice eharističnega kongresa se je dne 4. in 5. septembra 1965 izvršila na Brezjah nad vse slovesno ob udeležbi nad 10.000 vernikov. Večerna procesija z Najsvetejšim ob tisočerih svečah je bila veličastna. Obhajil je bilo nad 8.000. Zelo lepa je bila slovesna maša, pri kateri je mogočno pel zbor 125 pevcev Tomčevo mašo v čast sv. Jožefu pod vodstvom brezniškega in jeseniškega organista. Po maši se je vsa množica posvetila Kristusu Kralju z molitvijo Presladki Jezus.

Dr. Marijan Smolik, ki je končal dveletni kurz na liturgičnem inštitutu v Parizu z naslovom „magister s. liturgiae“, je bil imenovan za študijskega prefekta v bogoslovnem semenišču v Ljubljani. — Dekret, s katerim je bil Valentin Bahor, upravitelj v Bohinjski

Beli, imenovan za upravitelja v Leščah, je bil preklican. Za upravitelja v Leščah je bil imenovan **Ciril Oblak**, župni upravitelj v Trebnjem. — Za župnega upravitelja na Gozdu je bil imenovan **Marijan Arhar**, kaplan v Trebnjem.

Ker je bil **Jeraša Franc**, župnik na Krki, že l. 1957 inkardiniran v škofijo Dodge City, Kansas, je bil za upravitelja te župnije imenovan **Jože Gregorič**, do sedaj vikar namestnik istotam. — Na župnijo Preserje je resigniral **Miha Perčič**, sedaj v Madridu; za upravitelja te župnije je bil imenovan **Alojzij Kočar**, dosedaj namestnik istotam.

Za kanonika Codellijeve ustanove je bil imenovan s papeško bulo dr. **Ivan Merlak**, dosedaj župnik v Litiji.

Ljubljansko bogoslovje. Oktobra se v duhovsko semenišče niso vrnil: dva bogoslovca ljubljanske, dva mariborske in eden primorski. V prvi letnik je vstopilo 22 ljubljanskih, 20 mariborskih in pet primorskih abiturientov. Tako je stanje v začetku leta naslednje:

ljubl. marib. prim.

VI —	6	3	1
V —	8	1	3
IV —	14	3	5
III —	9	11	5
II —	12	16	6
I —	22	20	5
pri vojaki- h v Rimu ali	18	9	8
Innsbrucku	5	3	1
	94	66	34

skupno: 194 slovenskih bogoslovcev.

MARIBORSKA ŠKOFIJA

Jesenska pastoralna konferenca je obravnavala sledeča vprašanja: Versko-sociološki pojem in pomen grupe; važnost kartoteke in kaj zajema cerkvena statistika v naši škofiji. — Kdor bi se

želel v kako vprašanje bolj poglobiti, najde slovstvo navedeno v knjižici: „Duhovnik in pastoralna sociologija“, ki jo je pripravil **Svet za pastoralno sociologijo** pri škofijskem ordinariatu v Mariboru. Na konferenci sami je vodil razgovor duhovnik, ki se je udeležil pastoralno sociološkega tečaja pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah l. 1964. Kjer takega ni, je vodil razgovor dekan, ali tisti, ki ga je dekan naprosil.

Duhovne vaje za duhovnike v letu 1965. — Letos so bili v cerkvi oo. frančiškanov pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah trije tečaji duhovnih vaj za duhovnike, in to: od 26. julija do 30. julija; od 9. avgusta do 13. avgusta in od 22. avgusta do 25. avgusta.

Duhovne vaje za katehetske pomočnice. — Letos so bile duhovne vaje za katehetske pomočnice v Slomškovem dijaškem zavodu v Mariboru in sicer od 18. do 20. avgusta. Te duhovne vaje so bile obvezne za vse, ki že imajo izpit za katehetske pomočnice(ke), pa tudi za one, ki so opravili I. polletni izpit.

Katehetski tečaj. — Dne 26. in 27. avgusta je bil v Slomškovem dijaškem semenišču v Mariboru katehetski tečaj po sporedu, ki ga je sprejel Medškofijski katehetski odbor. Drugi dan tečaja je bila v frančiškanski cerkvi koncelebracija 12 duhovnikov, izbranih izmed udeležencev tečaja.

Kandidati za prezbiterat. — Poleg štirih diaconov mariborske škofije bodo z območja škofije preieli letos mašniško posvečenje sledeči diakoni redovniki: **Fr. Hugo Delčnjak**, OFM, iz Nove cerkve; **Fr. Leopold Grčar**, OFM, iz Brestanice ob Savi; **Fr. Božidar Rumpfer**, OFM, iz Sv. Lenarta v Slov. Goricah in **Štefan Ferenčak**, SDB, iz Odranec v Prekmurju.

Duhovniške spremembe. — **Golob**

Jožef, župnijski upravitelj v Koprivnici, je bil imenovan za župnijskega upravitelja župnije Sv. Vid pri Grobelnem in istočasno za dekanijskega upravitelja dekanije Šmarje pri Jelšah; — **Kararmarko Franjo**, duhovnik zadrške nadškofije, duhovni pomočnik v Spodnji Polskavi, je bil imenovan za župnijskega upravitelja pri Sv. Andražu nad Polzelo; — **Kotnik Simon**, župnik v Podgorju pri Slovenj Gradcu, je bil na lastno prošnjo upokojen in istočasno imenovan začasno za župnijskega upravitelja istotam; — **Nanut Janez**, župnijski upravitelj v Senovem, je bil imenovan za soupravitelja župnije Koprivnica; — **Richter Jakob**, župnik v Šmarju pri Jelšah in dekan dekanije Šmarje, se je odpovedal župniji, bil razrešen tudi službe soupravitelja župnije Sv. Vid pri Grobelnem in službe dekana dekanije Šmarje in bil nastavljen za arhivarja škofijskega arhiva pri Državnem pokrajinskem arhivu v Mariboru.

PRIMORSKA

Apostolska Administratura za Slav. Primorje. — **Osebné spremembe.** **P. Atanazij Kocjančič**, OFM, župnijski upravitelj v Srtunjanu, je prestavljen za kaplana v Solkanu z delokrogom na Sveti gori. — **P. Filip Rupnik**, OFM, kaplan na Sveti gori, je nastavljen za župnega upravitelja v Trunjanu. — **P. Avguštin Jug**, OFM, kaplan na Kostanjevici, je prestavljen k Sveti Trojici v Slov. goricah. — **P. Peter Vrtačič**, OFM, je nastavljen za kaplana na Kostanjevico. — **P. Konstantin Oceppek**, OFM Conv., župni upravitelj v Piranu, je prestavljen za župnega upravitelja v Sostro v Ljubljani. — **P. Božidar Glavač**, OFM Conv., je imenovan za župnega upravitelja v Piranu. — **G. Aležij Munih**, župni upravitelj

v Podmelcu, prevzame še soupravo župnije Rut. — **G. Milan Sirk**, župni upravitelj v Podbrdu, prevzame soupravo vikariata Stražišče. — **G. Franc Gombač**, župni upravitelj v Slivju, soupravlja še župnijo Brazovico. — **Skok Joško**, kaplan v Trnovem, je postal župni upravitelj v Pregarju. — **G. Ličen Jože**, kaplan v Kobaridu, je premeščen za kaplana v Izolo. — **G. Rafko Valenčič**, kaplan v Izoli, odhaja študirat v Rim.

Razpisane župnije. — V tržaški škofiji je 14 župnij, ki nimajo stalnega župnika, ampak samo začasnega upravitelja. Zato je škof te župnije razpisal in so med njimi tudi Sv. Vincencij v Trstu, Sveti Križ, Katinara, Repentabor, Boršt, Boljunec in Mačkovlje.

V novo **Marijino cerkev**, ki jo sedaj zidajo nad morjem na Vejni blizu Proseka, bo postavljen na častno mesto oltar sv. Cirila in Metoda. To novo Marijino romarsko svetišče bo po volji papeža Janeza XXIII. posvečeno Mariji, Materi in Kraljici vseh narodov.

Nova monsinjorja na Tržaškem. Sv. stolica je imenovala za monsinjorja dr. Jožeta Prešerna, dušnega pastirja za slovenske vernike v župniji Novega Sv. Antona, in Franca Šibenika, župnika na Proseku. Čestitamo!

Msgr. dr. Rudi Klinec, kanonik stolne cerkve v Gorici, je bil imenovan za kanonika-teologa stolnega kapitlja v Gorici. Skrbeti bo moral za pastoralne konference mestne duhovščine in za prosep bogoslovnega znanja v nadškofiji.

P. Fidelis Kraner obhaja letos svoj srebrnomašniški jubilej. Za Veliki Šmarren je šel v svoj rojstni kraj na Štajerskem in je bila tam za njegove domače srebrna in nova maša, ker zaradi razmer v domovini je kot duhovnik šele sedaj mogel med svoje domače.

G. Janez Zupančič je 25. julija ob-

hajal zlatomašniški jubilej v Oblici v Beneški Sloveniji. Obliški farani in njegovi duhovni sobratje so se pripravili za to izredno slovesnost z vso vne- mo v cerkvi in na zunaj. Ogromna mno- žica ljudi je prisostvovala cerkveni slo- vesnosti.

G. Jože Peterlin, salezijanec, ki je dolgo časa deloval v Argentini in zač- nja leta na Občinah, je bil s pričetkom novega šolskega leta imenovan za pre- fekta v slovenskem vzgojnem zavodu, Alojzevišče, v Gorici.

Ljubljanski bogoslovci so 4. avgusta z ravnateljem bogoslovja dr. Jankom Oražmom in dekanom teološke fakul- tete dr. Stankom Cajnkrajem obiskali Svete Višarje. Menda je to prvič po vojni, da so slovenski bogoslovci obi- skali kako slovensko božjo pot v za- mejstvu.

Slovenski romarji v Palestino. V soboto 21. avgusta je iz rimskega le- tališča odletelo proti Palestini štiride- set slovenskih romarjev. Večina so bili iz Trsta. Med njimi je bilo 11 duhov- nikov.

Verniki iz Barkovelj so 5. avgusta poromali na Sveto goro pri Gorici. Na Mirenskem gradu jih je pozdravil in nagovoril g. dr. Jože Gracar, dolgolet- ni župnik v Sv. Križu pri Trstu.

V Vrtojbi pri Gorici so v nedeljo 29. avgusta organizirali študijski sestanek, katerega namen je bil vernike sezna- niti s sv. pismom.

Na Občinah je bil 12. septembra skupni marijanski shod za slovenske vernike goriške in tržaške škofije. Du- hovníkov je prišlo 38.

V Podgori pri Gorici so tudi letos slovesno proslavili praznik rožnenv- ske Matere božje. Popoldne je množiči vernikov pridigal g. Jože Jurak. Opo- zoril je na notranjo zvezo med fatim- skimi dogodki, drugo svetovno vojno in

delom za mir, ki ga v zadnjem času posebno razvija Cerkev ter je doseglo višek v potovanju papeža Pavla VI. na sedež Združenih narodov.

Romanje goriških Slovencev na Br- bano je bilo letos v sredo 15. septem- bra. Udeležilo se ga je okrog 1500 ver- nikov. Pri koncelebrirani maši s sed- mimi duhovniki je bil glavni mašnik msgr. dr. Rudi Klinec. Pridigal je msgr. dr. Močnik.

Za dobro ime pok. mons. dr. Mihaela Toroša.

Ob priložnosti potovanja maršala Tita v dežele Južne Amerike leta 1963 so dobili višji cerkveni predstavniki vprašanja, na katera naj bi dali izjavo, ki so se potem uporabljale v propa- gandi. Med drugim smo brali izjavo pok. goriškega administratorja mons. dr. Toroša, ki je v njej med drugim stalo zapisano: „Če morda v Ameriki ali kje drugje govorijo neodgovorni elementi o kakem preganjanju vere pri nas, moram tako govorjenje energično zavrniti kot neresnico, kajti resnica je ta, da živi katoliška Cerkev v Jugosla- viji v normalnih in celo dobrih odnosih z oblastmi. Kot cerkveni funkcionar ugotavljam, da uživamo vsi verniki v Jugoslaviji popolno versko svobodo...“

Ta izjava je vse, ki poznajo razme- re v Jugoslaviji in mons. dr. Toroša, močno presenetila. Zadevo pojasni po- ročilo, ki ga o tem podaja R. K. v Zborniku Svobodne Slovenije 1966 (Bs. Aires 1965), str. 82, kjer beremo: „Mnogo prahu je doma in v tujini pov- zročila izjava administratorja sloven- skega dela goriške nadškofije mons. Toroša, ki jo je dal ob potovanju mar- šala Tita v Ameriko, češ da v Jugo- slaviji ni nikakega preganjanja Cerkve in da je vera popolnoma svobodna. Rde- če časopisje je seveda to izjavo teme- ljito izrabilo, objavilo in razširilo po

svetu. V resnici pa je na smrt bolni mons. Toroš podpisal izjavo, ki mu jo je predložil urednik lista Družina, misleč, da gre za neko formalnost, ne da bi bil besedilo prebral. Ko je bral izjavo v listih je bolnik protestiral, a bilo je prepozno...“

KOROŠKA

Ministrantski dan v Kapli ob Dravi. Skoraj vsako leto imajo svoj dan. Zberejo se iz vseh župnij na slovenskem Koroškem. Letos so ta dan preživel v Kapli ob Dravi. Maševal jim je domači župnik g. Pavel Kanauf. Pri maši so vsi ministrantali. Sestanka se je udeležil tudi g. Vinko Zaletel.

Koroški Slovenci in begunci. To je naslov uvodnika „Naš tednik-Kronika“, v katerem pisatelj s hvaležnostjo poudarja vse, kar so protikomunistični begunci iz Slovenije po letu 1945 doprinesli za verski, kulturni in politični napredek koroških Slovencev. Ko omenja duhovnike, pravi takole: „Nad 30 duhovnikov-beguncev deluje v krški škofiji že skoraj 20 let. Koliko far bi bilo tudi v čisto nemških predelih naše dežele osirotelih, ako bi ne imeli dušnih pastirjev-beguncev?...”

Kanonik Aleksej Zechner je v novembru zbral tisočglavo množico Koroških Slovencev v Marijinem svetišču pri Gospe Sveti. Ob romarskem prihodu v svetišče je zazvonil starodavni gosposvetski zvon. Romarje je sprejel tamkajšnji kanonik, pomočnik župnika, se je pa previdno držal ob strani.

Blagoslovitev križa na Peci. Na Peci so križ postavili že leta 1949, ob obletnici smrti Oštrmanovega Folteja, ki se je prejšnje leto tukaj smrtno ponesrečil, pa ga je letos strela popolnoma razbila. Zato so v nedeljo 25. junija blagoslovili novega, z novo spomin-

sko ploščo. Opravilo je opravil g. Vinko Zaletel in ob križu tudi maševal.

Blagoslovitev farnega doma v Železni Kapli v nedeljo 3. oktobra. Za to priložnost je gospod župnik štefan Messner povabil gospoda kanonika Aleša Zechnerja, ki je opravil obred blagoslovitve in je faranom pripravil skioptično predavanje o Sveti deželi. Prišli so tudi kaplani zadnjih let: Petričič, Kassl, Wutte in dr. Skuk. Bil je tudi že novi kaplan Ignac David.

Župnik Franc Zabret 80-letnik. 15. septembra je obhajal svoj življenjski jubilej v materni hiši solnograških usmiljenk, v župniji Schwarzach in Pongau. G. Zabret je eden najodličnejših sobratov ljubljanske škofije v zamejstvu. Bog ga je obdaril s talenti, ki jih je v življenju znal izrabiti v službi drugim. Je glasbenik, veliko dobrega je naredil kot pisatelj in še več kot dušni pastir. Sedaj kot regens kaplanije Schernberg na Salzburškem dela za duhovno dobro tamkajšnjih sester usmiljenk in narevnějšíh med tamkajšnjimi ljudmi. Sobratje iz ljubljanske škofije mu čestitamo k jubileju in mu želimo vse dobro za nadaljna leta življenja!

Prestavitve: G. Ignac David, dosedaj kaplan v št. Jakobu v Rožu, je bil prestavljen za kaplana v Železno Kaplo. — Kaplan v Železni Kapli, g. dr. Janez Stuck, je šel za kaplana v št. Jakob. — Kaplan v Dobrli vasi dr. Karel Wischitz je odšel nadaljevat študije v Rim, na njegovo mesto je prišel iz Rima dr. Kajžnik. — Župnik Franc Brumnik iz Kotmare vasi je postal vodja Dušnopastirskega urada v Celovcu in Doma duhovnih vaj v Tinjah. — Iz Melvič — št. Štefana v Ziljski dolini je prišel za župnika v Kotmaro vas Maks Michor, v Melviče je pa odšel iz Celovca g. Rudi Safran.

Gg. dr. Kolarič in F. Brumnik sta imela misijon v Podravljah in Skočidelu, kjer še vedno župnikuje g. Tomaž Ulbing, za svoja leta še čil, duhovit in vzoren duhovnik.

AVSTRIJA

G. Janez Hafner je med Slovenci, ki po drugi svetovni vojni žive v Gradcu, znana osebnost, saj med njimi vrši dušnopastirsko službo že skoraj dve desetletji. Dokler so bila še taborišča v 80 km oddaljenem mestu Trofaiach ali v Kapfenbergu na Zgornjem Štajerskem ali pa v Wagni pri Leibnitzu, je oskrboval tudi te. G. J. Hafner je letos 15. julija spolnil 60 let. Ob življenjskem jubileju mu želimo še mnogo let in uspehov v dušnem pastirstvu!

ŠVICA

Novo imenovanje. V bogoslovnem semenišču v Churu v švici je profesor moralke slovenski duhovnik, sobrat, g. dr. Lojze Šuštar. Pred nekaj meseci je postal ravnatelj omenjenega bogoslovnega učilišča. — G. dr. Šuštar je dokončal bogoslovne študije v Rimu, nakar je po vojni zaradi zdravja odšel v švico, kjer je stopil tudi v dušnopastirstvo. Najprej je bil kaplan v St. Moritzu, nato duhovni vodja in profesor teologije v zavodu Scwyz, končno je postal profesor v Churu. G. ravnatelju dr. Šuštarju k novemu imenovanju iskreno čestitamo!

U. S. A.

Na praznik Marijinega Vnebovzjetja dne 15. avgusta je imel v slovenski cerkvi sv. Lovrenca v Clevelandu srebrno mašo slovenski duhovnik g. Jože L. Lekan. Srebrnomašnik je marijanist, ki je svoje študije dokončal na mari-

janistovski univerzi v Friburgu v švici. Čestitamo!

P. Odilo Hajnšek OFM je iz zdravstvenih razlogov in preutrujenosti zapustil Avstralijo, kjer je z redovnimi tovariši oral ledino dušnega pastirstva med našimi izseljenci, in se vrnil v oktobru v Združene države Severne Amerike. Nastanil se je zopet pri slovenskih frančiškanih v Lemontu. Njegov naslov je: Box 608, Lemont, Illinois, USA.

KANADA

V fari Marije Pomagaj v Torontu je bilo l. 1965 52 birmancev, k prvemu obhajilu pa je pristopilo 49 otrok.

V fari Marije Brezmadežne so imeli l. 1965 26 slovenskih prvoobhajancev.

Prenovitev slovenske cerkve je pred meseci končana. Na binško nedeljo so v fari blagoslovili dve spominski plošči. Prvo je darovalo Baragovo društvo in pove, da so cerkev kupili Slovenci za Boga in za slovenske rojake. Druga plošča pojasnjuje, da je na križišču ulic St. Danis in Marie Anne slovensko središče, h kateremu spada cerkev, dvorana in župnišče.

ARGENTINA

Duhovniški sestanki. V sredo, dne 27. oktobra 1965, se je v slovenskem semenišču v Adrogué vršila pastoralna konferenca slovenskih duhovnikov. Dr. Jože Rant je imel predavanje o verski sociologiji. Dr. Branko Rozman pa rešitev moralnega kazusa iz področja menjalne pravičnosti.

Na duhovniškem sestanku 24. novembra 1965 pa je msgr. Anton Orehar govoril o vtisih s potovanja po ZDA, Kanadi in Evropi.

Nova knjiga o Mariji. Za mesec november, ki je v Argentini Marijin me-

sec, je v založbi Slovenskega dušnega pastirstva izšla knjiga „Marija v življenju Cerkve“, ki jo je spisal vseuč. profesor in prelat dr. Vilko Fajdiga.

Vincencijeva konferenca je v zadnjih letih zbrala nad en milijon pesov. Trenutno podpira okoli 500 slovenskih rojakov. Nekateri od teh so skoraj povsem odvisni le od skupne pomoči.

Na misijonsko nedeljo sta bili dve prireditvi: ena v Slovenski vasi, druga pa v Ramos Mejii. Govorili so: gg. Lado Lenček CM, urednik „Katoliških misijonov“, prof. Alojzij Geržinič in Ruda Jurčec.

Koncert cerkvene glasbe v počastitev spomina vseh žrtev vojne in revolucije je priredil pevski zbor „Gallus“ v soboto, 9. oktobra, v dvorani Slovenske hiše.

Drugi folklorni festival posvečen padlim junakom v revoluciji je bil v nedeljo, 10. oktobra, v San Justu. Sv. mašo je na trgu daroval krajevni župnik msgr. José Marcón. S folklornimi plesi so se predstavili: Slovenci, Čehi, Poljaki, Estonci, Ukrajinci in Rusi.

Slovensko katoliško akademsko društvo v Buenos Airesu slavi letos desetletnico obstoja. Jubilej je društvo proslavilo na praznik Kristusa Kralja, 31. oktobra, z uprizoritvijo T. S. Eliotove drame „Umor v katedrali“.

Na XII. kulturnem večeru SKA je 6. novembra predaval dr. Filip Žakelj o temi: škof Rožman in borba proti komunizmu.

XIII. mladinski dan je bil 7. novembra na Pristavi v Moronu. Priredila sta ga SFZ in SDO.

Na mesečnem sestanku sanmartinskega krožka SDO je 21. novembra predaval Primož Langus.

Roditeljski sestanek za gojence škofovega zavoda v Adrogué je bil 24. oktobra.

Proslava slovenskega narodnega praznika — 29. oktober — se je v Buenos Airesu vršila v soboto, 16. oktobra. Nanjo so bili povabljeni predstavniki organizirane slovenske skupnosti. Začela se je s sv. mašo v Slovenski kapeli. Imel jo je dr. Alojzij Stare. Po sv. maši so se udeleženci zbrali v dvorani Slovenske hiše, kjer je prvi spregovoril tajnik Narodnega odbora, podpredsednik Slovenske krščansko demokratske stranke in organizator proslave Miloš Stare. Slavnostni govornik je bil **Jože Košiček**. Poleg njega so govorili še ga. Vera Debeljakova, dr. Franjo Mačus in Jernej Dobovšek. Sledila je skupna večerja vseh udeležencev. Za proslavo so bili pripravljeni tudi izredno lepi narodni znaki. Načrt zanje je napravila študentka arhitekture gđč. Jožejka Debeljakova.

Slovenski ljudski tabor v Slomškovem domu v Ramos Mejii se je vršil v nedeljo, 14. novembra, v počastitev slov. narodnega praznika 29. oktober in narodnih voditeljev dr. Janeza Ev. Kreku ob stoletnici rojstva in dr. Antona Korošca ob 25-letnici smrti. Sv. mašo s cerkvenim nagovorom je imel prelat **Franc Novak**, ki je tudi blagoslovil temeljni kamen nove stavbe Slomškovega doma. Pri popoldanskem programu je dr. Vinko Brumen govoril o dr. Janezu Ev. Kreku, Ruda Jurčec o dr. Korošču, Miloš Stare pa o slovenskem narodnem prazniku 29. oktober. Zvečer je bila gledališka predstava: **Kmečki upori** po besedilu dr. Tineta Debeljaka.

Blagoslovitev Slovenskega doma v Berazateguiju je bila 28. novembra.

AVSTRALIJA

V Melbournu so 29. maja 1965 začeli z delom za zidavo slovenske cerkve in cerkvene dvorane.

ODŠLI SO PRED NAMI

Dne 24. maja je umrl v mariborski bolnišnici zlatomašnik **Januš Golec**, duhovnik v pokoju, rojen 28. VIII. 1888 v Polju ob Sotli, v mašnika posvečen 25. VII. 1911. — Dne 7. junija je umrl v bolnišnici v Slovenj Gradcu **Martin Je-**

len, prošt in župnik v Dravogradu, dekan dekanije Dravograd, rojen 5. XI. 1912 pri Sv. Pavlu pri Preboldu, v mašnika posvečen 3. VII. 1938.

Umrl je župnik na Gozdanah na Koroškem g. **Martin Kuchler**.

VSEBINA XII. LETNIKA OMNES UNUM

Duhovne misli

Jože Jurak, Sancta, sancte tractanda	1
Duhovnik v današnjem svetu (kardinal Döpfner)	3
Stanko Skvarča, Kakršna ljubezen, takšna molitev ..	33
„ „ Maševanje v novih oblikah	66
„ „ Sveto pismo in duhovnik	97
„ „ Sveto pismo in božje ljudstvo ..	161
Apostolsko pismo Investigabiles divitias	129

Strokovni članki

Dr. Mirko Gogala, Zakon, družina in narodnost	8
Msgr. Anton Orehar, Vprašanje verske svobode na II. vatikanskem koncilu	15
Dr. Mirko Gogala, Odnos med zakonom, družino in narodnostjo ..	35
Dr. Jože Rant, Dušnopastirski problemi med našo mladino	45
Dr. Franc Gnidovec, Teologija dela ..	99
Dr. Franc Mihelčič, Človek in duhovnik in njuno okolje	107

Dr. Jakob Ukmar, Napetost med dogmatiki in eksegeti	131
Dr. Franc Mihelčič, Beseda in molk pri kristjanu in duhovniku	137
Dr. Jože Rant, Razmišljanje o krizi	163

Pastoralne vesti

Msgr. Anton Orehar, Tretje zasedanje II. vat. koncila	72
Vsebina okrožnice Ecclesiam suam ..	20
Anketa o komunizmu	79
Dr. Rudolf Hanželič, Slovenska kolonija v Córdoba	113
Nove rubrike za duhovnika pri navadni maši	96
Apostolsko pismo Investigabiles divitias	129
Pastirsko pismo jugoslovanskih škofov	173
Splošne verske vesti 22, 53, 77, ..	154
Slovenske revije	79, 140, 179

Odšli so pred nami

Dr. Fr. Cukala, Ivan Žerjav	29
Ivan Vučetič, Mirko Bartol, P. Albin Klanjšček OFM cap., Janez Pucelj, Karel Kolenc CM, Janez ..	

Jenko, Martin Štular, P. Albin Bukovic D. J., Jožef Vojkovič, Stanislav Gungl, Frančišek Rampre, Anton Smolič	56
Pok. P. Anton Prešeren D. J. (Dr. Filip Žakelj)	68
Msgr. Stanko Premrl	89
Prelat Josip Šimenc	91
Kanonik Jožef Kres	91
Msgr. Janez Bogovic, Franc Žužek, msgr. Janez Atelšek, Alojzi Lesar, msgr. Valentin Zupančič ..	92
Msgr. Janez Hladnik	119
Janez Drešar, Ivan Javornik, dr. Franc Ambrožič, Alojzij Fister, msgr. Iginio Valdemarin, Franc Schuller, p. Avreljij Šerik	120
Jožef Žmavc, Peter Cernoja, P. Ladislav Pintar OFM, Franc Pahulje, Rudolf Cukjati	124
Januš Golec, Martin Jelen, Martin Kuchler	182

Duhovniške novice

Iz Rima	93
Slovenija	29
Ljubljanska nadškofija 58, 93, 121, 145	145
..... 58, 93, 121, 145, 183	
Mariborska škofija 60, 95, 147, 186	
Primorska	64, 96, 149, 187
Koroška ..	61, 122, 145, 151, 189
Anglija	62
Avstrija	190
Francija	30, 124
Švica	190
U. S. A. ...	30, 62, 96, 124, 190
Kanada	31, 62, 125, 190
Argentina ..	32, 62, 125, 152, 190
Uruguay	64
Chile	32
Venezuela	32
Avstralija	127, 191
Nove knjige	64, 191
Iz uredništva	128, 193

IZ UREDNIŠTVA

Zaključujemo 12. letnik našega glasila *Omnes unum*.

Sodelavci tega letnika so bili tile (po abecednem redu):

Evropa: Jože Jurak, Franc Mihelčič, Jakob Ukmar.

Argentina: Franc Gnidovec, Mirko Gogala, Jože Guštin, Rudolf Hanželič, Matija Lamovšek, Gregor Mali, Anton Orehar, Anton Pintarič, Jože Rant, Jurij Rode, Stanko Skvarča, Jože Škerbec.

Mnogo je še sobratov, ki bi bilo njihovo sodelovanje pri listu dragoceno, da bi uspešno vršil svoje poslanstvo

med nami. Ta uspeh je predvsem odvisen od števila sodelavcev.

Zlasti si bralci žele čim več poročil iz življenja in dela sobratov, ki smo raztreseni po svetu in delujemo v tako različnih okoliščinah. Taka poročila bi bila gotovo močna vez med nami in bi nam tudi služila v medsebojno pobudo pri delu in načrtih. Pri tem pa bi mogli sodelovati z dopisovanjem v naše glasilo kar vsi.

Rokopisi in korekture pretekelega letnika se bodo hranili eno leto, nakar se vse uniči. Naj to upošteva, kdor bi morda kaj želel nazaj.

